

Budapesti Gazdasági Főiskola
Kereskedelmi, Vendéglátóipari
és Idegenforgalmi Kar

Bogács és Cserépfalu falusi turizmusának
értékelő elemzése a hagyományok
tükrében

Konzulens:
Sipos Erika
Adjunktus

Készítette:
Bollók Éva
Turizmus-Vendéglátás szak
Nappali tagozat
2015

IGAZOLÁS

Szakedolgozati konzultációkról

A szakdolgozat címe: BOGÁCS ÉS CSERÉPTALU FALUSI
TURIZMUSÁNAK ÉRTEKELŐ ELEMZÉSE A HAGYOMÁNYOK TÜKRÉBEN

(A leadott szakdolgozat címének pontosan meg kell egyeznie az itt megadottal.)

Dátum	Téma	Aláírás
2015. okt. 6.	Cím pontoztatása, A dolgozat vázlat	S
nov. 2.	Relevanciák pontoztatása, Vázlat	S
nov. 25.	Relevanciák áttekintése	S

(Minimum 3 alkalommal kell a konzulenssel egyeztetni. A dátum mellett szerepelnie kell, hogy miről volt szó az adott időpontban.)

Nyilatkozat

Igazolom, hogy Bollósz Éva hallgató
(BA képzés Tur-Vend. szak, - specializáció;
.....IV... évfolyam;V..... tagozat)

a konzultációkon 3 alkalommal megjelent. Valamint igazolom, hogy a szakdolgozat általam látott legutolsó – értelemszerűen nem a végső, a hallgató által leadni kívánt – változata a még javasolt kisebb változtatásokat figyelembe nem véve, kielégíti egy szakdolgozattal szemben támasztott formai és tartalmi követelményeket.

Budapest, 2015 december 1.....

Sipos Erika

Belső konzulens aláírása

SIPÓS ERIKA

Hallgatói nyilatkozat a szakdolgozat leadásához

Alulírott BOLLÓK ÉVA.....

a Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar

TURIZMUS - VENDEGLÁTÁS.....szakos...

I-SZALLODA szakirányos NAPPALI tagozatos hallgatója nyilatkozom, hogy

a BOGÁCS ÉS CSERÉPTALU FALUSI TURIZMUSÁNAK

ÉRTEKELŐ ELEMZÉSE A HAGYOMÁNYOK TÜKÉBEN

címmel bírálatra és védésre beadott szakdolgozat saját munkám eredménye, amelynek elkészítése során a felhasznált irodalmat a szerzői jogi szabályoknak megfelelően kezeltem (a szükséges lábjegyzet / végjegyzet hivatkozásokat, valamint az ábrák hivatkozását megfelelően helyeztem el).

Budapest, 2015.....12..... hónap 01..... nap

Bollók Éva

hallgató aláírása

Tartalom

1. Bevezetés.....	2
2. Szakirodalmi áttekintés	4
2.1. Alapfogalmak tisztázása.....	4
2.2. A falusi turizmus kialakulása az Európai Unióban és Magyarországon.....	5
2.3. A falusi turizmus jelenlegi helyzete Magyarországon és Észak-Magyarországon.....	7
2.4. A falusi turizmus szakosodása	10
2.4.1. Szakosodott szálláshely bemutatása.....	11
2.5. Kulturális turizmus, mint hagyományőrzés	12
3. Alkalmazott kutatási módszerek	14
4. Kutatás.....	15
4.1. A bogácsi hagyományőrzés kínálati oldalról megközelítve.....	15
4.1.1. Látnivalók a településen.....	15
4.1.2. Bogácsi Thermálfürdő.....	16
4.1.3. Hagyományőrzés.....	18
4.1.4. Borkultúra, mint hagyomány	20
4.2. A cserépfalui hagyományőrzés kínálati oldalról megközelítve	21
4.2.1. Látnivalók a településen.....	22
4.2.2. Less Nándor emléktúra	24
4.2.3. Boldizsár Lovastanya	25
4.2.4. Hagyományőrzés.....	26
4.2.5. Borkultúra, mint hagyomány	28
4.3. Bogács és Cserépfalu falusi turizmusának keresleti oldala.....	30
4.4. A környék turisztikai látványosságai és történelmi hagyományai.....	34
4.5. Mélyinterjúk.....	36
5. Eredmények.....	40
6. Konklúziók, javaslatok.....	42
7. Összegzés	44
Irodalomjegyzék.....	45
Mellékletek.....	47

1. Bevezetés

Témaválasztásom az indokolja, hogy magam is falun, Szentistvánon nőttem fel és felsőfokú tanulmányaim alkalmával bekerültem a pezsgő életű fővárosba. Megmagyarázhatatlan számomra, hogy mi vonz ennyire vissza ebbe a borsodi térségbe. A helyi atmoszféra, az itt élő emberek közvetlensége mind arra motivál, hogy ezt más is átélje és megtapasztalja a saját bőrén. Ez az oka, hogy ezzel a kérdéskörrel, - ami hozzám nagyon közel áll - mélyebben foglalkozom.

Egy vidéki kistalu hangulata, meghittsége nyugalmat áraszt, kizökkent a szürke hétköznapokból, ugyanakkor a természet közelségéhez csak az ajtón kell kilépni.

Nem sok olyan hely van hazánkban, mint az Észak-magyarországi régió. Bogács és Cserépfalu példát mutat a környéknek, ahol már múltja van a falusi turizmusnak. Helyi hagyományok széles tárházával rendelkeznek (borkultúra, természetjárás és a környéken meglévő nagy múltra visszatekintő matyóhímzés-, lakodalmas, nemzeti ünnepek sajátos megünneplése, különböző életszakaszokról sajátos életképek megjelenítése, népszokások). Mind-mind olyan helyi szokás, amit nem szabad szégyenkezve elfeledni, meg kell ismertetni, mert évszázados tapasztalatokon nyugszanak.

Gazdasági fejlettsége, azonban sajnos elmarad az ország más területeihez képest. Ami a világban megfigyelhető erre a környékre is nagyon jellemző, hogy a fiatalok a jobb megélhetés reményében nagyvárosokba költöznek. Ez a települések előregedésével, elnéptelenedésével járhat.

Elszántan támogatnám kutatásommal és a még csírázó szaktudásommal a helyi turizmust az idegenforgalom fellendítését, az itt élő népek megélhetésének javítását, úgy, hogy az ide látogató is sok-sok ismerettel gazdagodva és visszavágyna erre a vidékre.

Hálás vagyok dr. Csizmadia László tanár úrnak, aki elindította a kutató munkámat. Külön köszönet Sipos Erika konzulensnőnek, aki mindig készségesen támogatott szaktudásával és irányt mutatott a témám elkészítéséhez.

Köszönetem fejezem ki a települések polgármestereinek és interjú alanyaimnak, akik rám szánták idejüket és információkkal láttak el a dolgozatom megvalósításához.

Előzetesen szeretnék a dolgozatomról pár szót szólni. A falusi turizmus definícióját világítom meg több szempontból, majd ennek kialakulását mutatom be európai és magyarországi viszonylatban. Figyelmet fordítok mind Magyarország, mind Észak-Magyarország vidéki turizmusának jelenlegi helyzetére. A falusi turizmus szakosodását példán keresztül prezentálom. Kifejtem a kultúra és a hagyományok összefonódását, majd Bogácsot és Cserépfalut szemléltetem kereslet-kínálat oldalról. Továbbá a környék látnivalóit is felsorakoztatom. Összegzem az eredményeket és építő javaslatot teszek a további fejlesztések elérése érdekében.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1. Alapfogalmak tisztázása

A turizmus, mint fogalom több mint 100 éves történelmi múltra tekint vissza. A turizmus fogalmát így lehet definiálni: lakóhely elhagyással járó utazás, a turista meghatározott időn belül visszaérkezik a kiindulási állomásra, ez különböző céllal történhet. Kivételt képez a munkahelyteremtés és letelepedési szándék.

Két fő irányvonala van. Az egyik a hivatás- a másik a szabadidős turizmus. A szabadidős turizmuson belül alakult ki a falusi turizmus.

A falusi turizmusnak számtalan megközelítése van, ez nemzetközi és hazai összehasonlításban is eltér.

Az Európai Unió álláspontja szerint a rurális turizmus egy komplex tevékenység. Nemcsak az agro, hanem az öko, természet, egészséges életmód, sport, kaland, vadászat, halászat, lovas, vallás, kulturális örökségturizmust foglalja magában.

A speciális rurális turizmusformák elsősorban a nyugalmat, a csendet, az őstermészetet és a pihenést helyezik előtérbe.

A hazai megfogalmazás alapján a mezőgazdasági állat-, növénytermesztés, erdő-, vad- és halgazdálkodáson alapuló felhasználására épül.

A FATOSZ megfogalmazása szerint: "a hazai lakosság és a külföldi vendégek, turisták szabadidő szükségleteinek, vidéki, falusi környezetben való, minél szélesebb körű kielégítéséhez nélkülözhetetlen, minőségi infrastruktúra és sajátos szolgáltatások kialakítása, fenntartása, prezentálása, a természet és a környezet egyidejű megóvása, valamint a helyi lakosság, intézményeinek és a helyi vállalkozások összefogása, életkörülményeinek javítása a vidéki (falusi) turizmusban szolgáltatást nyújtók szakmai együttműködése mellett." (CSIZMADIA L. 2012, p.43)

Mindez egy-egy helyi sajátosságban tükröződik, mivel régióként, falvanként, venéglátónként más-más egyedi kínálatot nyújt. Ez az egyik legnagyobb különbség a szállodák standard választéka között. (CSIZMADIA L. 2012)

2.2. A falusi turizmus kialakulása az Európai Unióban és Magyarországon

A második világháború utáni években az a tendencia alakult ki, hogy a vidékiek a városba költöztek a falvak pedig elnéptelenedtek. Az állam felismerte, hogy a mezőgazdasági hagyományok, a farmgazdaságok és a táj turisztikai vonzereje hozzájárulhat a vidéki emberek otthon maradásához, foglalkoztatásához és jövedelemszerzéséhez. A falu, a hagyományok és a mezőgazdaság turisztikai felfedezése az 1950-es években kapott lendületet Nyugat-Európa számos országában. Felismerték, hogy az agrárium magában szűkös megélhetést jelent és a diverzifikáció elősegíti őket a tisztes megélethez, a nők foglalkoztatásához. A családi mezőgazdasági gazdálkodók felújították házaikat, a saját előállítású termékeik mellett agrikultúrával kezdtek foglalkozni, ezzel is kiegészítve jövedelmüket. Az Európai Unió a vidékfejlesztést az infrastruktúra fejlesztésével, új marketing tervek létrehozásával és szaktudás elsajátításával segítette.

Az 1980-as évekre már félévszázados tapasztalattal rendelkeztek, így egységes piac kialakítását tűzték ki célul. 1988-ban az Európai Tanácsa fent említett folyamattal külön tanulmányt szentelt a falusi turizmusnak. Előrevetítette a mezőgazdasági túlermelést, ugaroltatást és a tanyák megszűnését. Emögött az agrárium modernizálása és a több lábbon állás elősegítése volt a fő cél.

Manapság a falusi turizmus értelmezése igen sokszínű és nincs egységes értelmezése. Országoként függ a nemzeti értelmezéstől és a helyi adottságoktól. 1997-től hatalmas mérföldkő következett be, amikor felismerték, hogy az idegenforgalom hozzá tud járulni a gazdasági növekedéshez, munkahelyteremtéshez. Mindezt bizonyítja, hogy a közlekedés fejlődése és a minőségi szolgáltatások miatt Európa az első számú turisztikai célponttá vált.

Létrejött az EUROGITT-es (Falusi Turizmus Európai Szervezete), ami 28 országot foglal magában és 2004-től tagja WTO-nak (Kereskedelmi Világszervezet). A szervezet neve 2005. decemberében UNWTO-ra (Turisztikai Világszervezet) változott. Célja a falusi turizmus népszerűsítése az Európán kívüli országokban. Hazánk 1995. január elsejétől tagja az UNWTO szervezetnek. (vmtt.org.rs 2010)

A magyarországi falusi turizmus kialakulása a 19. századig nyúlik vissza. A mindennapos városi rohanás ellentétéként felismerték és igényelték az emberek a vidék nyugalma. A helyi ízek, rendezvények és a változatos táj szépségei egyaránt

csalogatták a városi forgatagból kikapcsolódni vágyó vendégeket. Kezdetben a falvak előjáróságai vagy rokonok fogadták a pihenésre vágyókat.

Az 1930-as évek közepére már utikönyvek segítették a turistákat a tájékozódásban, hol milyen szállást találnak, hogyan lehet megközelíteni az adott települést és milyen lehetőségek vannak a hagyományok megismerésére (helyi jellegzetes ételek készítése, tájegységre jellemző borok, népszokások).

A második világháború azonban gyökeresen átalakította az emberek életvitelét, ezért háttérbe szorult a vidéki pihentetés.

Az 1950-es évek politikai- és gazdasági változásai szinte eltörölték a falusi turizmust, jóformán csak a rokonlátogatásra redukálódott. Ahhoz, hogy újra felélesszék egészen az 1980-as évekig kellett várni, de ekkor csak felmérték a vidék adottságait. Az igazi mérföldkő csak az 1990-es évek eljén volt, amikor újra kezdett fellendülni a rural turizmus. Kezdetekben csak szállásadásra korlátozódott, programok szinte elvétve voltak. Sem a kialakuló vállalkozások, sem a helyi szervezetek nem rendelkeztek még stratégiai programokkal. (KÖNYVES E. SZABÓ B. és TIKÁSZ I. E. 2009)

1994-ben létrejött Falusi Turizmus Országos Szövetsége, ami rögtön kapcsolatba lépett az Európai Unió Falusi Szövetségével. Az EUROGITT tapasztalatainak felhasználásával hozták létre a napraforgós minősítési rendszert. A 110/1997-es Kormányrendeletben megszabták a falusi szálláselyek létesítési és működtetési követelményeit, ahogy az FTOSZ tagok száma növekedett létrehozták a helyi- és a megyei egyesületeiket. Eleinte megosztották egymással a tapasztalataikat, később már bővítették ismereteiket (például nemzetközi kiadványok beszerzése).

A népszerűség emelkedésével 2001-ben az agroturizmus is szerves részévé vált a falusi turizmusnak és ekkor nevet változtatott Falusi és Agroturizmus Országos Szövetségre (FATOSZ).

A vendégéjszám növekedésével párhuzamosan a szolgáltatásokat is ki kellett szélesíteni a versenyképesség megőrzése érdekében. Ezek elsősorban a helyi hagyományokra, néprajzi és történelmi örökségekre épültek.

Később, hogy a szolgáltatási palettát szélesítsék, szükség volt egy jogi háttér megteremtésére. Ez a Falusi és agroturisztikai szolgáltató tevékenységről szóló 136/2007. Kormányrendeletben jelent meg. Ez két év múlva hatályát veszítette, amikor a 239/2009-es Kormányrendeletet bevezették. Ekkor egyéb kategóriába sorolták át a falusi turizmust. Megjelenik a napraforgós minősítési rendszer, mely

kategorizálja a szálláshelyeket. 2011. szeptembertől mint Nemzeti Tanúsító Védjegy működik. 2011-ben közel 1200 vendéglátó porta lett mindősítve a 19 megyében a FATOSZ szervezetén belül. (CSIZMADIA L. 2012)

A szövetség vezetői megalkották a különböző szintű oktatási programokat, melyek szervezésében maguk is részt vesznek. Eljutottunk odáig, hogy már több főiskolán és egyetemen is tanítják a falusi turizmusra való felkészítést, szervezést és tanácsadást.

2005-től a FATOSZ központi irodája információs irodaként is működik, valamint csoportosítják a falusi turizmussal foglalkozók marketing tevékenységét, több nyelvű katalógusokat és honlapokat jelentetnek meg.

2.3. A falusi turizmus jelenlegi helyzete Magyarországon és Észak-Magyarországon

A turisztikai trendek az aktív- és termálturizmus növekedését prognosztizálják. Az élesedő versenyhelyzetben a bevételi források nem számottevőek, nem tudnak vetélkedni az exkluzív élményekkel, tömegattrakciókat nyújtani sem képesek.

A vidéki turizmus nem hasonlítható a nemzetközi vállalatokéhoz, de a környezettudatos gondolkodás, a „zöld” divat, speciális gasztronómia élmények, nosztalgiazás, nyugalomra vágyás, a valódiság felértékelése és eredeti helyszínek azt sugallják, hogy van létjogosultsága a vidéknek is. (FEHÉR I. és KÓRÓDI M. 2008)

A jelenlegi körülmény pontos ismeretéhez tudni kell, hogy mind a kínálati, mind a keresleti oldalon mély átalakulások történtek az elmúlt években. A válság előtti évek csúcspontja után 2010-ben már 50%-ra csökkent a vendégéjszakák száma. Ebben benne volt a gazdasági válság hatása, valamint a 239/2009-es Kormányrendelet, amiben a falusi szálláshelyeket átsorolták az egyéb szálláshelyek közé. A kormányrendelet értelmében 2010-ben már az 5000 fő fölötti településeken, és a 100 fő/km² népsűrűségű területek kikerültek a falusi turizmus besorolása alól.

Dr. Szabó Géza szerint ezt a csökkenést az utóbbi évek jogszabályi háttere, az adóváltozások kedvezőtlenül érintették ezt a területet. 2010-es adóváltozás értelmében az adómentes bevételi határ törlése a szállásadóknál csökkentette a jövedelmezőséget, valamint adóbevalássi kötelezettséget is maga után vont, így az

adminisztrációs terhek nőttek. A klasszikus vendéglátói körök (nyugdíjasok, kis családi vállalkozások) már nem akarták a tevékenységüket folytatni, mivel jövedelmezőségük megszűnt vagy minimális lett. Kötelezően bevezették a pénztárgép használatát is, amitől a gazdaság fehéredését várták, ugyanakkor jelentős terheket róttak a szállásadókra. Az idősebb korosztály erre a változásra sem technikailag, sem mentálisan nem volt felkészülve és többletköltséget jelentett az amúgy is szűkös jövedelmezőség mellé.

Pozitívumként elmondható, hogy a belföldi forgalom növekedése a SZÉP-kártyának is köszönhető. A vendégfogadók 2/3-a elfogadja ezt a fizetési eszközt, így már 70-80%-a a turistáknak ezt ki is használja. Az előzőekben kiadott üdülési csekkhez képest jóval kedvezőbb kondíciókkal rendelkeznek. Míg az üdülési csekk 8%-os, a SZÉP-kártya csupán 2%-os jutalékot tartalmaz a kibocsátó felé. (SZABÓ G. 2012)

A hivatalos regisztrált egyéb szálláshely 2014 végén 1495 településen, 35 ezer szálláshelyi vendéglátóval, 93 ezer szobával és 215 ezer férőhellyel rendelkezett. Az önkormányzatok jelentése szerint 2014-ben 1 millió 364 ezer vendég, 4 millió 479 ezer éjszakát töltött el egyéb szálláshelyen. Ez 28-al több vendéget és 22%-kal több vendégéjszakát jelentett. 2014-ben is 10-ből 6 vendég belföldi volt, akik a vendégéjszakák kéthamadát tették ki.

A falusi szállásadás kapacitásai 2013-hoz képest csökkentek. A vendéglátók száma 5-tel, férőhelyek száma 2,4-gyel és a szobák számát tekintve 3,4 %-kal redukálódott. 2014-ben 892 ezer belföldi vendég csaknem 2 millió 726 ezer éjszakát töltött el falusi szálláshelyen, így a vendégek száma 23, a vendégéjszakák száma 17%-kal növekedett. A statisztikai adatok szerint jól látszik, hogy belföldi vendégek aránya 91, a belföldi vendégéjszakák 89%-a hazai kihasználtságú. Ez érthető is, hiszen a magyar emberek kíváncsiak a vidéki élet hagyományaira, gasztonómiájára egyaránt. Idén a regisztrált vendégfogadók száma meghaladta az ezret, így összesen 1031 védjegyes vendéglátóhely van a piacon. (ksh.hu 2015)

Magyarországon belül Észak-Magyarország és még azon belül is a Bükk- és a Mátra kínálja a falusi szállásadás legnagyobb kapacitását.

Észak-Magyarország rendkívül jó földrajzi adottságokkal rendelkezik, könnyen megközelíthető az M3-as autópályáról. Egymáshoz közel esnek az olyan települések, amelyekben bőséges tárgyi-, és kulturális programkínálat van jelen.

Nagyon fontos megemlíteni, hogy az ár-értékarány manapság kiemelkedő szerepet játszik az emberek döntésében. Ebben a régióban ez vonzó, 3000-5000 Ft/ fő/ éj átlában.

1. táblázat Üzleti célú egyéb (korábban magán-) szálláshelyek kapacitása 2010 - 2014

Idő	Terület	Vendéglátók száma (fő)	Férőhelyek száma (db)	Szobák száma (db)	Ágyak száma (db)
2010. év	Észak-Magyarország	2797	20310	7877	19893
2011. év	Észak-Magyarország	2802	20209	7862	19776
2012. év	Észak-Magyarország	2743	20806	8049	20176
2013. év	Észak-Magyarország	2800	21153	8211	20324
2014. év	Észak-Magyarország	2777	21652	8359	20963

Forrás: KSH, 2014. év alapján, saját szerkesztés

Az Észak-magyarországi régióban az egyéb szállásadás kategóriában a vendéglátó helyek száma 2010-ben 2797, 2011-ben 2802 (+1%), 2012-ben 2743 (-2%), 2013-ban 2800 (+1%) és 2014-ben 2777 (-1%) fővel alakult.

A szobák- és ágyak száma 2011-től folyamatos növekvő tendenciát mutatnak, a utolsó ismert 2014-es adat szerint 8359 db szoba és 20963 db ágyat kínáltak ebben a régióban.

A fenti táblázat alapján az is megállapítható, hogy 2014-ben volt a legmagasabb a férőhelyek száma, összesen 21652 db. Átlagosan ez 20826 db férőhely jelent 2010-2014 között.

A tényleges eltöltött vendégéjszakák száma jelzi, hogy hogyan is alakul egy régió szálláshelyeinek tényleges kihasználása.

2. táblázat Üzleti célú egyéb (korábban magán-) szálláshelyek vendégforgalma 2010 - 2014

Idő	Terület	Külföldi vendégek száma (fő)	Külföldi vendégéjszaka (éjszaka)	Belföldi vendégek száma (fő)	Belföldi vendégéjszaka (éjszaka)	Összes vendég száma (fő)	Összes vendégéjszaka (éjszaka)	Külföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje (éjszaka)	Belföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje (éjszaka)
2010. év	Észak-Magyarország	10984	36876	93452	247018	104436	283894	3,4	2,6
2011. év	Észak-Magyarország	16788	56025	100033	274856	116821	330881	3,4	2,7
2012. év	Észak-Magyarország	19080	57966	110311	281233	129391	339199	3,4	2,5
2013. év	Észak-Magyarország	23802	70315	123745	312185	147547	382500	3,4	2,5
2014. év	Észak-Magyarország	32978	90940	151139	371657	184117	462597	3,4	2,5

Forrás: KSH, 2014. év alapján, saját szerkesztés

Észak-Magyarországon 2014-ben összesen 184 ezer vendég 463 ezer vendégéjszakát töltött el egyéb szálláshelyeken. Ebből a belföldi vendégek 72%-ot, és a külföldi vendégek 18%-ot mutatnak. A belföldi vendégéjszakák száma 17%-kal nőtt, a külföldi vendégéjszakák száma 13%-kal nőtt az előző évhez képest. Ez az összes vendégéjszakák számának 18%-os emelkedést eredményezett.

A régió vendégköre 2010-től 2014-ig egyértelműen 80% fölötti belföldi turistákból áll, bár minden évben egyre több külföldi vendég érkezik. A szlovák, lengyel határ közelsége miatt ezek a nemzetek töltik el a legtöbb külföldi vendégéjszakát. Nem szabad megfeledkezni a hollandokról sem, akik a hagyományok és a természet nagy tisztelői és nyitottak az új ismeretek felfedezésére.

Dr. Szabó Géza szerint nemcsak a természeti vonzerő, hanem a tájegységek együttműködése, a vidéki attrakciók bősége, a helyiek vendégszeretete és összefogása mozgósító szerepe a legfontosabb a sikeres vidéki turizmus fellendítése érdekében, amiben ez a tájegység példát mutat. (SZABÓ G. 2012)

2.4 A falusi turizmus szakosodása

A falusi turizmusban már évek óta napraforgóval jelölik a minősített szálláshelyeket, ezzel is segítve a tájékozódást a komfortfokozatról. A napraforgós minősítési rendszer 239/2009-es kereskedelmi magán szálláshelyre vonatkozó

kormányrendelet szerint 2011. szeptember 1-től Nemzeti Tanúsító Védjegyként funkcionál. Új minőségi fejlődés indult, ami lehetővé teszi, hogy a falusi vendéglátók specializálódjanak.

A már minősített porták 10 speciális kínálat kialakítása közül választhatnak. Egy vendégház legfeljebb háromféle területre koncentrálódhat.

A vendéglátóházak szakosodásának számos előnye van. Jobban áttekinthetővé teszi a kínálatot, amely könnyebb döntést eredményez. A szállásadáson kívül speciális vendégek fogadhatnak, így lehetővé téve a magasabb árakat és a nagyobb kihasználtságot és termékbiztonságot. Ezzel együtt könnyebb a versenyképesség fenntartása is.

A FATOSZ szakosodási területeket dolgozott ki, amelyek a következők:

1. Aktív üdülés a falusi portán
2. Egészségporta
3. Üdülés bébi- és gyermekbarát vendégházban
4. Üdülés lovas tanyán
5. Üdülés kerekesszékes és mozgáskorlátozottakat fogadó vendégházban
6. Falusi életmód ifjúsági porta
7. Üdülés boros gazdánál
8. Bioporta/ Ökoporta
9. Hagyomány/ Örökség porta
10. A „falusi vendégasztal” vendégfogadó porta

(CSIZMADIA L. 2012)

2.4.1. Szakosodott szálláshely bemutatása

A továbbiakban a cserépfalui Gerendás Vendégház kerül bemutatásra, ami 2012-ben elsőként kapta meg Észak-Magyarországon az új Nemzeti Tanúsító Védjegy szálláshely minősítését, ahol a legmagasabb 4 naprafogós besorolást ért el.

Az 1905-ben épült, mára védetté vált tornácos kőház fagerendás belsővel már 2011 óta szolgálja az idelátogató mind külföldi-, mind belföldi vendégeket. Télen-nyáron lehetőség van szállásadásra. Az eredeti vastag falazata miatt nyáron kellemes, télen jól tartja a meleget. Az Európai Vidékfejlesztési Alapból nyert pályázat segítségével 2011-ben fejezték be a felújításokat. A falusi ház továbbra is magában hordozza a népi építészeti jegyeit, de a mai kor követelményeit figyelembe véve restaurálták. A Gerendás Vendégház két apartmanból áll. Külön-külön 2 db 4 ágyas pótágyazható

hálószobával, 2 db előszobával, 2 db zuhanyzós fürdőszobával és egy közös konyha-étkezővel ellátott. Berendezése a mai kornak megfelelően lett felszerelve (gáztűzhely, meleg-hideg vizes mosogató, hűtőszekrény, mikrohullámú sütő). Továbbá van egy sport- és játékszoba, ahol rossz idő esetén ping-pong asztal, biliárd, csocsó áll a fiatalok rendelkezésére.

A kert teljesen megfelel a falusi turizmus elvárásainak. Találunk itt felújított kemencét, bográcsozásra, grillezésre alkalmas helyet, kertibútorokat, pihensére alkalmas ülőalkalmatosságot. Rossz idő esetén a nyitott szín lehetőséget biztosít az itt tartózkodóknak a hasznos kikapcsolódásra, például kinti sütési lehetőség a kemencénél, természetes fából készített asztalokon, lócákon lehetséges asztali játékokat üzni (sakk- és kártyajátékok).

A vendégház akítv falusi portára szakosodott. Nemcsak a fent említett szállásadás kapcsolódik szolgáltatásukhoz, hanem lehetőség van kerékpár kölcsönzésre és borkóstolásra is igény esetén. A szíves vendéglátásukhoz tartozik, hogy ismertetik a falu nevezetességeit, programjait. A környék természeti adottságiról tájékoztatják a vendégeiket. Rendelkeznek a kirándulásokhoz, túrákhoz információs anyagokkal, szakkönyvek nyújtanak segítséget az idelátogató turistáknak.

Bababarát és kis állat barát szálláshely, mozgáskorlátozottak részére jól megközelíthető, SZÉP kártya elfogadóhely, parkolási lehetőség ingyenes.

(travelminit.hu 2013), (cserepfalu.hupont.hu 2015)

2.5. Kulturális turizmus, mint hagyományőrzés

Az elmúlt években a kulturális értékek megőrzése és fenntartása ismét nagy hangsúlyt kapott. A kulturális turizmus megatrendként jelenik meg napjainkban.

Hazánk rendkívül gazdag népi hagyományokban, amely hatalmas vonzerővel csábítja a hazai- és külföldi turistákat egyaránt és ez a ország imázsban is jelentős szerepet tölt be. Újra megelevenednek a régi kézműves mesterségek, régi nóták, néptáncok, ünnepek átélése, vallási hagyományok megélése reneszánszát éli.

Óriási értéket képvisel az élő hagyományok megismerése. Egyre nagyobb teret kap az aktív bekapcsolódás a helyi közösségek munkájába, az autentikusság élményének megtapasztalása egyben a falu kultúra része is lehet.

„A vidéki (falusi) turizmus fő vonzerőiként a természet közelsége, a még élő tradíciók (tárgyi, szellemi, kulturális, valamint termelési hagyományok), a vidéki

életmód, a családi miliő, az emberi kapcsolatok emelhetők ki.” (CSIZMADIA L. 2012, p.43)

A lokális kultúrát híven mutatják be a különböző tárgyi bizonyítokok, például a műemlékházak. A közelmúltban létrehozott helyi értéktárak, a világörökség részét képező épületek, hungarikumok ennek bizonyítékai.

A még működő helyi műhelyek, meglévő tájházak eredeti élményt nyújtanak a turisták számára. A falumúzeumokban szervezett programok a régmúlt idők mesterségeinek megelevenítésével és a vendégek bevonásával több napos programlehetőséget biztosíthatnak az érdeklődők részére. Mindehez elengedhetetlen a helyiek barátságos vendégszeretete, hiszen ez is része a kultúrájuknak.

A különböző interaktív programok még felejthetlenebbé teszik a hagyományok megismerését. Ilyenek például a bor-, pálinka- és sajtutak. Ugyanakkor meg kell említeni a különböző helyi fesztiválok megrendezését, amelyek egyre több vendéget vonzanak. Ide tartoznak a főzőfesztiválok, melyek egy-egy tájjellegű ételt mutatnak be, ami része a tradicionális ízek megismerésének.

A hagyományörző fesztiválokon a népi programok, mint a néptánc és népdal kiemelkedő fontossággal bír. Ez elviszi hírét a helyi hagyományoknak és kultúráknak.

A keresleti trendek ilyen irányú elmozdulása turisztikai célponttá tehetik a falusi turizmust. (itthon.hu 2013)

3. Alkalmazott kutatási módszerek

Kutatásom kiinduló helyzete az volt, hogy rengeteg lehetőség van arra, hogy ezek a vidéki települések felvirágozzanak. Számtalan olyan adottsággal rendelkeznek, amelyet a helyiek érdekében környezettudatos módon és mások ismereteinek bővítésére, szabadidejük egészséges és hasznos eltöltésére meg kell ismeretetni. Hagyományaik olyan széles tárházzal rendelkeznek, amelyet kár lenne a feledés homályába veszni. Tradíciója van a szőlőművelésnek, a fürdőturizmusnak, rendezvényeknek, amit mai napig büszkén ápolnak. Akik a falut választják üdülési célpontként talán jobban regenerálódnak, mint egy 5 csillagos szállodában.

Vizsgálataim során olyan információk után kutattam, amelyek a témám tanulmányozása céljából jelentősek.

A primer kutatás egyik része a saját szempontú kereslet-kínálati oldal vizsgálata, illetve a legfontosabb forrása a mélyinterjú alanyok megkérdezése volt. Itt a tervezett témaköreimet előre megfogalmazott kérdések alapján vezettem le. Majoros Pál szerint ez a tájázóztatási módszer a legszemélyesebb, hiszen itt figyelni kell az emberi reakciókra (testbeszéd), ugyanakkor jobban el lehet mélyülni egy-egy tárgykör felvetésén belül. Követlenebbül ad választ a válaszadó a feltett kérdésekre, ugyanakkor saját gondolataival is elkalandozik a megkérdezett és jobban kifejti azt. Ennek végeredménye lehet, hogy olyan gondolatok és szempontok is előtérbe kerülnek, amelyek később segítségünkre lehetnek. Ez a startégia az emberek mélyreható tevékenységére, véleményükre, javaslatukra ad lehetőséget úgy, hogy megértsük és megértessük a munkájukat és inspirációjukat. (MAJOROS P. 2011)

Esetemben a kvalitatív interjúmódszer volt a legalkalmasabb, mert itt a problémák és a lehetséges megoldások is felszínre kerültek. Tény, hogy ez a kivitelezés sokkal több időt vesz igénybe, mint a kérdőíveztetés, e-mail-es megkérdeztetés és a telefonos megkeresés, viszont ezzel mélyrehatóbb, emberközelibb és őszintébb.

Szekunder kutatásom folyamán először a magyar szakirodalmak segítségével térképeztem fel a jelenlegi falusi turizmus helyzetét, célzottan az Észak-magyarországi régióra. Számos könyvet, folyóiratot, cikket, KSH által kiadott elemzéseket, interneten elérhető információkat tanulmányoztam, hogy minél jobban elmélyedjek és jobb eredményt érjek el, támogassam a már meglévő kezdeményezések kiszélesítését, fejlesztését.

4. Kutatás

4.1. A bogácsi hagyományőrzés kínálati oldalról megközelítve

A kutatás alatt a szerző helyszíni szemle keretében 4 interjúalannal találkozott, ahol mélyreható tapasztalatsere, információ átadás történt. Részletesen ismertették a kínálati-, és a keresleti lehetőségeket a piacon, amiből a következők derültek ki.

Bogács Észak-Magyarországon a Bükkalja lábánál, Egertől és Mezőkövesdtől alig pár kilométerre, Miskolctól 30 km-re a hegyvidék és az Alföld találkozásánál gyönyörű festői környezetben terül el.

A falu a budapesti Liszt Ferenc Repülőtértől 152 km-re, 1 óra 30 percre, az M3-as autópályától a mezőkövesdi leágazónál letérve 12 km-re, a mezőkövesdi vasútállomástól 10 km-re menetrendszerinti autóbusszal könnyen megközelíthető.

Bogács az ország egyik leghosszabb völgyében az úgynevezett Hór-völgyben helyezkedik el. A síkság és a helyvidék közötti átmenet, dombos táj jellemzi, mely gazdag növény és állatvilágban egyaránt.

A térségre jellemző az ember és a természet formálta riolittufa kúpok. Ezekben faragott fülkéket láthatunk, melynek eredetét mai napig nem sikerült megfejteni.

A dombos vidék és a hely mikroklímája nagymúltú szőlő- és gyömlöcstermesztésre tekint vissza. Ezt a kiváló adottságot kihasználva évtizedeken keresztül alakultak ki a tufába vájt borospincék. Ma már turisztikai vonzereje is van, hiszen szívesen látják itt vendégül a bel- és külföldi látogatókat, turistákat. (bogacs.hu 2013)

Térkép Bogácsról a Mellékletben

4.1.1. Látnivalók a településen

A falu széles látványpalettával rendelkezik, amit az alábbi példák is alátámasztanak.

A Szent Márton Műemléktemplom a település központjában áll, amiről már 1248-as okmányok tanuskodnak. 1568-ban még Szent György volt a védőszentje, 1724-től Szent Mártont említik. Többször újjáépítették, 1993-ben nyerte el mai alakját. Akusztikája miatt ide csábítja a komoly zene kedvelőit. Nemcsak katólikus

szertartások, hanem neves művészek koncertjei is színesítik a programot. Huszár Zoltán elmondása szerint az elmúlt években olyan jeles klasszikusok, mint Fekete Nándor (orgonaművész), Steve Taylor (pánsíp művész) is elkápráztatta a zenei közönséget. (HUSZÁR Z. *Személyes beszélgetés*, 2015. június 20.)

2009 tavaszán alakult a magyar színművészet nagyjainak emlékére a Színészliget. A cserépi úti pincesor mellett, a bejáratánál a kereszten láthatjuk az emléktáblákat, melyek körül „égig érő” fák vannak elültetve. Ezeket a fákat maguk a színészek ültették, akik már ellátogattak ide. Mivel Bogácson nincs színház de vannak jeles alkalmak, amikor művészek vendégszerepelnek. Többek között megtaláljuk Avar István, Bodrogi Gyula, Garas Dezső, Haumann Péter, Szabó Gyula, Sztankay István Töröcsik Mari saját kezűleg ültetett fáit is.

A gyönyörű látványt nyújtó kilátó már két irányból is megközelíthető a falu alsó- és felső részéről. A legmagasabb dombra bogácsi kőből kirakott lépcső vezet, ahol körpanoráma látványa csábítja a kirándulókat. Északi irányból a déli Bükk erdővel borított tája fogja meg tekintetünket. Déli irányba tekintve tiszta időben elláthatunk Dél-Borsodi mezőségig és a Hevesi-síkságig is.

A falu központjától 300 m-re a Hór-völgyében lévő Szoros patakot völgyzáró gáttal szelídítették meg, ami víztározó és horgászásra is kiválóan alkalmas. Lehetőség van amurt, compót, csukát, pontyot, süllőt fogni még éjszaka is. A tó nemcsak horgászásra alkalmas, de hegyre nyíló panorámája a kirándulni vágyóknak is kellemes kikapcsolódást nyújt. (bogacs.hu 2013)

Ide sorolható a Tájház, a Hagyományörő Ház és a Cserépi úti pincesor, amit a későbbiekben fejtek ki. (Bogácsi turisztikai programajánló 2015)

4.1.2. Bogácsi Thermálfürdő

A termálvíz jelenti a faluban a legnagyobb vonzerőt. Az 1950-es években kőolajat kutattak és 72 fokos termálvíz tört fel 480 m mélyről. Ezt az adottságot kihasználva mára már országosan, de nemzetközileg elismert gyógycentrummá nőtte ki magát.

6 gyógyvizes medence (36-38 °C), jakuzzi, fedett medence, 2 gyermek pancsoló (30 °C), vízi játszótér (34 °C), egy feszített víztükrű úszómedence (26 °C) jurta medence (30 °C) és ettől az évtől kezdve működik a páramentesítő készülék, amit a fürdő saját beruházásából valósított meg. 2014 nyarától három részes csúszdával bővült a

kínálat. Ebből is látszik, hogy a fürdő minden korosztálynak tartogat lehetőséget a pihenési idő jótékony eltöltésére.

A gyerekek számára vízen járó gömb, vízi foci, játszótér segíti a mozgásuk fejlesztését.

A felnőtt korúak és a fiatalok számára éjszakai fürdőzésre is lehetőség van, amit sokszor zenés programokkal színesítenek.

Az idősebb korosztály számára számtalan gyógyászati lehetőség kínálkozik.

A fürdőt, vízének magas kén tartalma okán 2011-ben gyógyvízzé nyilvánították. Elsősorban mozgásszervi, valamint belső szervi (epe- és májbetegségek, légcsúhurut, nőgyógyászati) problémák enyhítésére ajánlott. A víz ivókúrára is alkalmas 2-4 dl-ként. Mindezt korszerű wellness kezelésekkel egészítették ki mint, a Holt-tengeri salaktalanító iszappakolás, szolárium, infrasauna, algapakolás egész testre, Sanovera testtekerceselés. Frissítő gyógymasszázs (mandulaolajos lábmasszázs, Shen-Tao lávaköves masszáz sós armaolajos masszáz), víz alatti sugármasszázs, gyógytorna, iszapkezelés, csoportos víz alatti torna áll a regenerálódni vágyók részére. Ezt egy olyan hegyek, dombok által övezett környezetben kapják a vendégek, amely gyönyörködteti a testet-lelket.

A gyógyfürdőzést összekapcsolják a programturizmussal, ami egész évet felölelve kedvez a tartalmas szabadidő eltöltéséhez. A Mozgolódós hétvégének, az Egészségnapnak és a fürdőfesztiválnak ad helyet a termálfürdő. 2015. február 14-én Valentin-napi zenés éjszakai fürdőzés, 2015. március 7-én Nőnap-i fürdőbuli, 2015. április 4-én Húsvéti locsoló party-éjszakai fürdőzés, 2015. május 2-án Szezonnyitó éjszakai fürdőzés, 2015. július 11-12-én a 11. Bogácsi egészségnapok (vízitorna, gerinctorna, véradás, különböző szűrővizsgálatok és állapotfelmérések és diétás tanácsadás várta a vendégeket), 2015. augusztus 1-2-án Bogácsi Mozgolódós Hétvége és éjszakai fürdőzés, 2015. augusztus 15-én a XVII. Bogácsi Fürdőfesztivál (koncertek, Fürdő Szépe választás), 2015. október 10-én Magyar Fürdőkultúra Napja, 2015. október 24-én Retro zenés éjszakai fürdőzés, 2015. november 7-én Márton napi medencebál.

A felsoroltakból kiderül, hogy mindez a falusi turizmus programkínálatának bővítése. A vendégéjszakák számának emelkedése hozzájárul a település bevételeinek jelentős növeléséhez, helyi munkahelyteremtéshez. Az emberek közérzetének kiegyensúlyozottsága visszahat a vendégszerető falubeli emberek motiváltságára. Szíves falusi vendéglátásuk, rugalmas, emberközpontú

gondolkodásuk, segítőkészségük meglátszik a turisztikai forgalmukban. Fantasztikus dolog megtapasztalni, hogy egy ilyen kis borsodi falu milyen nagyot tud alkotni a megélhetésük, boldogulásuk érdekében. (bogacsitermalfurdo.hu 2015)

4.1.3. Hagyományőrzés

A területről tudni kell, hogy már az őskorban is lakott volt. 1248-ban említik először a községet, a török dúlás idején sajnos a falu teljes mértékben elpusztult de a 18. század elején újra benépesült. (Bogácsi turisztikai kiadvány - Bogácsról 2015)

Helyi hagyományok széles tárházával rendelkezik ez a környék. Különböző nemzeti ünnepek sajátos megünneplése, különböző életszakaszokról sajátos életképek megjelenítése, mind-mind olyan helyi szokás, amit nem szabad szégyenkezve elfeledni, meg kell ismertetni, mert évszázados tapasztalatokon nyugszanak.

Az elmúlt idők megidézésére tartják fenn az egyik legrégebbi parasztházat, ami ma már 150 éves. A ház belseje felidézi a szegény falusi emberek életkörülményeit, akik nyáron summásként dolgoztak messzi vidékeken és télen, a nyáron megszerzett kevéske jövedelmet, terményt, élelmiszert osztották be. Az épület három részből áll: elől a tisztaszoba, konyha és hátul a kamra. Belső berendezése a múltbeli életvitel tárgyait idézi meg, ami hűen tükrözi az egyszerű, dolgos vidéki emberek életmódját. Az udvaron kecskeistálló áll, ami a jószágartást tette lehetővé, így állati eredetű étel is került az asztalra. A tájházat egész évben látogatja minden korosztály, amit a gondnok segítségével ismerhetnek meg. (Bogácsi turisztikai kiadvány - Bogácsról 2015)

2011-ben nyílt meg a Hagyományőrző Ház, ami a község állandó kiállítása is egyben. Három falubeli babakészítő idős hölgy munkái tekinthetők meg életképekbe rendezve, illetve festményeken mutatják be a summások életét. Emellett szőttések, hímzések, öltözetek és különböző eszközöket is megtalálhatunk a kiállításon.

Hagyományőrző ház, lásd a Mellékletben

Nemcsak tárgyi emlékek, hanem helyi hagyományőrző csoportok is színesítik az ide látogatók és helybéli emberek programjait.

Az Aranypáva díjas és kétszeres Vass Lajos díjas Bogácsi Pávakörért alapítvány 1976-tól minden rendezvényen képviselteti magát dalsokraival.

A Tündérrózsa néptáncsoport 2011-től várja a táncolni vágyó vendégeket és helyieket. A Bogácsi Aranypávakörért Alapítvány és a Tündérrózsa Néptáncsoport civil szervezetként, az önkormányzattal együttműködve tevékenykedik. (HUSZÁR Z. *Személyes beszélgetés*, 2015. június 20.)

Hagyományörző programok közé tartozik a minden évben megrendezésre kerülő:

- Kocsonyafőző verseny kamramustrával
- Családi Húsvét
- Majális
- Bükkaljai Borfesztivál és Nemzetközi Borverseny
- Bogácsi Egészségnapok
- Fürdőfesztivál
- Szüreti multság
- Márton-napi Vigaszágok

Láthatjuk, hogy az állandó rendezvények szinte már egész évet felölelik, így meghosszabítják a főidényt.

Meg kell említeni a már hagyománynak számító kamramustrát, ahol a farsang jegyében kocsonya, nagymamáink süteményei, lekvárjai, a hízóvágás falusi ízeit megidéző kolbászai, húskészítményei kóstolhatók és megvásárolhatók a helyi őstermelőktől. Mivel télen is szorgalmasak a vidéki asszonyok, ezért hímzéseik, kézműves termékeik és száraztésztáik, erdei termékeik (szárított gomba, csipkebogyó) is kapható. Mindezzel fenntartják a híres magyar gasztornómiai értékeket, amit a családok és ifjúság is megismerhet. A jó hangulatot a helyben előállított borok és pálinkák biztosítják.

Nem szabad megfeledkezni a Bükk vidéki szüreti multságról sem, ahol a jól végzett munka eredményét, a gazdag minőségi termés eredményét ünneplik. Minden év szeptember utolsó hetén rendezik meg, idén 12. alkalommal. Megtalálhatjuk itt is a különleges népi ételeket, mint a bableves, krumplis kalács vagy a laska. A felejthetetlen hangulatért humoristák, zenei sztárvendégek gondoskodnak. Ez a fergeteges hangulat tovább fokozódik a bogácsi termálfürdőben, ahol éjszakai fürdőzésen vehetnek részt az érdeklődők. (Bogácsi turisztikai programajánló 2015)

4.1.4. Borkultúra, mint hagyomány

A Bükkalja borvidék központja Bogács, ami 19 településen és 15 hegyközségben működik. „A kiváló adottságú termőhelyet a Bükk vonulata észak felől védi a hideg szelektől, s kedvező a mikroklíma alakul ki a déli, délnyugati lejtőkön. Riolituffán kialakult fekete nyiroktalajok, barnaföldek és agyagbemosódásos erdőtalajok találhatóak meg. Általában a kis pincékben oxidatív módon készítik a bort, de a fehér fajtáknál már a nagyobb pincészetek redukzív borokat, rose barrique borokat is készítenek. Bükkalja borai hasonlóak az egriekhez, de valamivel magasabb a savtartalmuk. A Borok száraz és félszáraz minőségben készülnek, de az újabb fajtákból (Zengő) félédes borok is megtalálhatók” (borrend.hu 2015)

Kiválóan megteremnek a fehér- és vörös szőlőfajták, mint az Chardonnay, Cserszegi, Hárslevelű, Leányka, Olaszrizling, Cabernet franc, Kadarka, Kékfrankos, Szürkebarát is.

A Szent Márton Borlovagrendhez tartoznak, ami hozzájárul az értékörzéshez. Neve Szent Márton, a templom védőszentjére utal. November 11-én, Márton névnapján tartják meg a búcsút, valamint ekkor áldják meg és kóstolják meg az új bort. Ezt az eseményt hívják Márton napi vigasságnak, amelynek helyet ad a híres Cserépi úti pincesor. Itt kerül megrendezésre a Szüreti mulatság, summás ételek bemutatója, a Tárcsás ételek fesztiválja is. (Bogácsi turisztikai programajánló 2015)

Ezek az események évente ismétlődnek a borturizmus fejlesztése érdekében. A borospincék rendkívül kedveltek egész évben a turisták és a helybeliek körében egyaránt. Remek helyszín, hiszen a falu központjához közel vannak a pincék, ahová baráti társaságok bármikor betérhetnek borkóstolásra. A fürdőturizmus mellett a második legtöbbet látogatott idegenforgalmi vonzerő, így méltán tesz eleget a borászattal foglalkozó szakemberek fejlesztési céljainak. Évről-évre tapasztalható a forgalomnövekedés.

Bogácsi borospince, lásd a Mellékletben

3. táblázat Üzleti célú egyéb (korábban magán-) szálláshelyek kapacitása 2010 – 2014

Idő	Terület	Vendéglátók száma (fő)	Férőhelyek száma (db)	Szobák száma (db)	Ágyak száma (db)
2010. év	Bogács	305	2182	898	2160
2011. év	Bogács	303	2188	896	2165
2012. év	Bogács	305	2188	914	2163
2013. év	Bogács	307	2204	919	2194
2014. év	Bogács	303	2177	917	2167

Forrás: KSH, 2014. év alapján, saját szerkesztés

Bogácson 2014-ben a szobát kiadók száma 303 fő. A lakosság száma 1960, tehát 15% foglalkozik szállás érékesítéssel. A 15% jól mutatja, hogy itt már évek óta foglalkoznak szobakiadással, melynek minősége évről-évre javuló tendenciát mutat. Legerősebb kínálati év 2013 volt, amikor 307 fő tevékenykedett ezen a területen. A szobák száma 919 darab, az ágyak száma 2194 darab és a férőhelyek száma 2204 darab volt. (ksh.hu 2015)

4.2. A cserépfalui hagyományörzés kínálati oldalról megközelítve

Cserépfalu Észak-Magyarországon a Bükki Nemzeti Park közvetlen szomszédságában helyezkedik el. Az előzőekben bemutatott Bogácstól északra, mindössze 5 km-re található a falu.

„A község É-i határa messze felnyúlik a Déli-Bükk 600 m fölé emelkedő völgyekkel sűrűn tagolt helységi területére. D-i részére viszont már a Bükkalja szelíd, 200-350 m tszf.-i magasságú hegységelőtéri dombosságára esik. Maga a település a középhegységet szűk szurdokban elhagyó Hór-patak kiszélesedő völgsíkján jött létre.” (MÁRTONNÉ E. K. 2008, p.34)

Növényvilága a Bükki Nemzeti Park védett területei közé tartozik, gyertyános-tölgyek, égerligetek, mocsár-kaszálórtek, szurokerdő társulások gazdagítják a környéket. Kora tavasztól késő őszig csodálhatjuk a természet adta különleges virággazdagságát (árvalányhaj, kökörccsin, ibolya, nőszirm, kankalin, kutyatejfélék, harangvirágok).

Természetes fái közé tartoznak a bükkösök, gyertyánosok, tölgyesek.

Változatos állatvilággal rendelkezik. Van itt különleges bogarakat (orrszarvú, szarvasbogár), lepkék (magyar téli araszoló-, csüngő- és fecskefarkú- medvelepkék). Madárvilág is hihetetlenül gazdag, találkozunk itt kakukkal, baglyokkal, fecskékkel, jégmadárral a természetjárók nagy öröme. (MÁRTONNÉ E. K. 2008)

A dimbes-dombos táj, káprázatos élővilág, jó levegő, hegyi klíma, izgalmas túraútvonalak, tanösvények sokasága, neandervölgyi ősemberleletek, barlanglakások, ma is élő hagyományok varázsa, napsütötte szőlőhely, titokzatos legendák, faragott pincék, évszázados szőlőtermesztés borkultúra, kaptárkövek, ördögtorony, mézészetők, melyek mind a Hór-völgy kapujánál fekvő kicsiny település gyöngyszemei.

Tájkép a Mellékletben

4.2.1. Látnivalók a településen

Ez a vidék is az ősidők óta lakott hely. Ezt alátámasztja az is, hogy a neandervölgyi ősember itt lelt tanyát. Nevét először 1196-ban Cheryp néven emlegetik, végleges neve az 1828-as népesség-összeíráskor vált hivatalossá. (MIZSER L. 2008)

A község és határa megismertetése a hagyománnyá vált, összesen 5 túraútvonal áll az ide látogatók rendelkezésére. Az egyik túralehetőség a Faluséta nevet viseli, ami 3 km hosszú, 2,5 óra alatt teljesíthető és minimum 15 fővel indul. Ezen a kiránduláson megismertetik a falu nevezetességeit az ide látogatókkal. Nagyszerű lehetőség ez minden korosztály számára, hiszen viszonylag kevés idő alatt számos élményben lehet részük.

A következőkben a falu nevezetességei a méltán ismert sétaútvonal segítségével kerül bemutatásra.

A túra első állomása az Art galéria. A falu egyik legszebb védett parasztházában működik 2002 óta. Több mint 10 éves családi vállalkozásként üzemel. A galériában a táj legszebb olajfestményeit és fazekas termékeket csodálhatunk meg. Ezek megvásárolhatók és megtekinthető egyaránt. Előre egyeztetés alapján fazekas bemutatót is tartanak.

A második állomás a „Kisamerikai” barlanglakáshoz vezet. A régi időkben 9 család lakta, akik önellátók voltak. A világgazdasági válság idején ide költöztek ki a szegényebb családok, akik nem tudtak kivándorolni Amerikába. 1969-ben költözött be a faluba az utolsó itt élő barlanglakó is. A barlanglakásokat pályázati pénzből kívánják felújítani, amit a turisták számára ki lehetne adni, mint vendégház.

A „Kisamerikai” barlanglakást és a 3 soros Berezdi pincesorot köti össze a falu legmagasabb pontján található Millenniumi Kilátó. Formája a kaptárra hasonlít, a parányi kis ablakai a Göncölszekér csillagképét ábrázolják. 2000 óta a cserépi kőfaragóknak állít emlékművet. A koncepciók között szerepel a kilátó kívülről-belülről történő megvilágítása, ami a „falu őre”-ként szolgálna.

A negyedik megálló a Berezdi sétány. Egy geológiai bemutatóhelyen látható hogyan alakult ki a tufa és a riolittufa évezredekén keresztül. A puha meddő részeken építik a barlanglakásokat és a pincéket a keményebb részeket építőanyagként használják fel. Ez a kibányászott képződmény ma „nótaaréna”, amit nótatúra alkalmával keresnek fel a turisták.

Ötödik állomás az Ördögtorony. Itt rejlenek a bükkalja egyik legfontosabb természeti értékei, a kaptárkövek. Ebből legtöbb Cserépfalu környékén (72 db) található. A magasabb részeken a föld geotermikus sugárzását is lehet érezni.

A következő látnivaló az Oszlai-tájház, ami a Hór-völgyében régen erdész lakásként üzemelt. A régi polgári életmód jelenik meg, mégpedig egy református és egy katolikus szoba bemutatásán keresztül. A Less Nándor emléktúra kiinduló helyszíne évek óta. Erről a túráról a későbbiekben a 24. oldalon olvashat.

A Boldizsár Lovastanyán a lovasoktatás, lovaglás, gyerekek tanítása folyik. A későbbiekben részletesen a 25. oldalon.

A borospincéknél borkóstoláson, nyársaláson és jó ízű baráti beszélgetéseken vehet részt az ide látogató. Ezen kívül a falu varázslatos panorámája csalogatja az érdeklődőket. Továbbiak a 28. oldalon. (Faluséta Cserépfalun [videófelvétel], 2011)

Ezen kívül Borsod-Abaúj-Zemplén megye legmagasabb (52 m magas) református templomával büszkélkedhet a település, ami a falu központjában áll. A református gyülekezet önerőből építette fel, neogótikus stílusban. Nevezetessége a barokk faragású Mózes szék. Az első és második világháborús áldozatainak emlékszobrai a templom előkertjében emelkednek. (Cserépfalui „Ördögtorony” tanösvény – Kirándulóvezető füzet 2003)

Nagy előrelépést jelentett 2010-ben, amikor 470 millió Ft-os Európai Unió pályázaton nyert a Bükki Kőkultúra, Bükk Déli Kapuja címen, amiből Látogató Központot, konferencia termet, kiállítást, múzeumot, ajándékboltot, kerékpár kölcsönzőt, játszóteret, hatalmas parkolót, éttermet és büfét építettek. 2013-ban

került átadásra a látogatóközpont. A konferenciatermet a mai technikai igényeknek megfelelően szerelték fel. Lehetőség van 20-30 fős meetingek szervezésére. A helykihasználás érdekében táncpróbára, de kézműves foglalkozások (19 program) megrendezésére is helyet adhat szakképzett oktatókkal.

Terveznek még egy nagyobb befogadóképességű panziót is a Látogató Központ mellé, mészkemencét, valamint egy gumikerekes Dottó kisvonatot is.

A látogatóparkhoz kék, sárga és piros turistaútvonalak kapcsolódnak.

Nagyszerű lehetőség az általános iskolai diákoknak, de minden érdeklődőnek felfedezni a őskort bemutató Subalyuk Múzeumot. 1932-ben Danca János és társai feltárásokat végeztek. Egy felnőtt nő és egy 3 éves gyermekcsontjaira leltek. Ez az első neandervölgyi lelet Magyarországon. Fogak, csontok, mammut kis agyara láthatók kiállítva. Megismerhetjük még az ásatások körülményeit korabeli fényképek segítségével. Megtekintés alatt 3 nyelven van lehetőség meghallgatni az ősember leletének feltárása, a környék geológiai kialakulásának történetét. Különböző kőzetmintákat ismerhetünk meg, amiket meg is lehet tapintani.

(Faluséta Cserépfalun [videófelvétel], 2011), (bukkalja.com 2014)

4.2.2. Less Nándor emléktúra

A korábban említett Less Nándor emléktúra ad helyet a már XIX. alkalommal megrendezett rendezvénynek. A Bükk déli részét mutatja be, ami már szinte egybeforrt Cserépfaluval. 1997-ben indították el az első túrát 169 fővel. Mára már ez a limit 2000-es fővel zárul. Az ország minden részéről érkeznek csoportok (általános iskolások 250-300 fővel), versenyzők és külföldről is visszajáró túrázók vannak. A nagy érdeklődésre való tekintettel idén már szeptember végén lezárult a nevezés, amit kizárólag online regisztráción keresztül lehet megtenni. Ez Magyarországon a negyedik-ötödik legnagyobb túrának számít.

Lehetőség van 4 különböző (12, 20, 38, 66 km) hosszúságú természet járason és 2 futótávon (26, 66 km) résztvevni. Gondolva a fiatal korosztályra 2,7 km-es gyalogfutásra is lehet nevezni. Ez a rendezvény helyt ad a Mondra ultrafutók előkvalifikációjának is.

Ebből is látszik, mekkora szerepe van a környezeti hatásoknak a falusi turizmusra, ami összefogja környezettudatos nevelést, az egészséges életmódot és a falubeliek tenni akarását a turizmus fellendítése érdekében. A helybéli nagymamák üstökben

főzött babgulyással várják a célba érő elfáradt éhes versenyzőket, igény esetén természetesen falusi szálláshelyet is tudnak biztosítani. (nometgalljcsak.hu 2015)

4.2.3. Boldizsár Lovastanya

A lovas turizmus újra virágkorát éli. Ha ezt összekapcsolják a falusi turizmussal nagyon értékes dolgot adhatnak az érdeklődőknek. Élő példája ennek a Boldizsár Lovastanya, amely Cserépfalu szélén, Ispánszéken, a Bükk hegység lábánál káprázatos festői völgyben található.

Fridel Károly elmondása szerint a tanya, a lovak, valamint a lovasoktatók is a Magyar Lovasszövetség által mindősítve vannak.

2003 óta a tavasz beköszöntével szeptember végéig heti turnusváltással 10-15 fős táborokat szerveznek. Több iskolaló és szakképzett lovasoktató tanítja az lovagolni vágyókat. A gyerekek napi programja a lovaglás, lovak gondozása, továbbá megismerkedhetnek a házkörüli állatok (racka birka, kecske, szamár, nyúl) ápolásával, megtapasztalhatják a falusi élet szépségeit is. Igény esetén szabadidejükben íászkodhatnak, éjszakai túrázhatnak, kézműves foglalkozásokon vehetnek részt, szafari buszozhatnak, és a pár km-re található bogácsi fürdőt is meglátogathatják. Az elszállásolást és az étkeztetést a saját apartmanja biztosítja 10-15 fős csoportoknak. A vendégházban 2 szoba (pótágyazható), nappali, konyha, fürdőszoba található. Az óriási udvarban kerti főzőhely nyitott pajtával, kemence, kiülő, fahinta, homokozó szolgálja a kikapcsolódást. (boldizsarvendeghaz 2014)

Nemcsak a gyerekekre gondolnak, hiszen bárki lovagolhat előre egyeztetett időpontban. A nagy érdeklődésre való tekintettel a szolgáltatásaik színes skálán mozognak. Lehetőség van sétakocsikázni, állatsimogatásra, télen lovasszánon utazni és vállalják osztálykirándulások túravezetését.

Évente több rendezvény helyszínéül szolgál a lovasfarm.

Itt rendezik meg a hagyományos húsvéti ünnepet, ahol húsvéti tojásfestésre, állatsimogatásra, lovaglásra, sétakocsikázásra, valamint helybéli saját készítésű lekvár vásárlásra (barack, csiperke, szilva) van lehetőség.

Országos Díjugrató Versenyt tartanak augusztus második hétvégéjén a Cserépi falunapok keretén belül, ahol szombatoként C0, B1, B2 versenyszámban mérik össze tudásukat a nevezők. Vasárnaponként Országos Póni Ügyességi Verseny színesíti a programokat. (FRIDEL K. *Személyes beszélgetés*, 2015. szeptember 20.), (boldizsarlovastanya.hu 2015)

4.2.4. Hagyományörzés

A falu zezugos utcácskáin számos eredeti állapotú parasztház lelhető fel.

A falu Gazdaháza nem ilyen. Elöl tornácos, hófehérre meszelt nagy belmagasságú épület. A Gazdaház az 1900-as évek eleji módosabb paraszti család életformáját mutatja be a látogatók részére. Az itt megtekinthető berendezéseket a régi tulajdonosa és a falu szorgos kezei gyűjtötték össze. Elrendezése hagyományos hármastagozású. Elöl a tisztaszoba, középen a pitvar és hátul a lakószoba található. Berendezési tárgyaira jellemző, hogy módosabb emberek lakták. Tanúskodnak erről a politúros, tükrös, faragott bútorok, kikeményített hófehér és madeirás ágyneműk, fali képek, csüngős lámpák és egyéb használati tárgyak.

A nyári konyhában kap helyet a masina és a nyári befőzés kellékei. (cserepfalu.hu 2014)

2015. július 11-én ünnepélyes keretek között lett átadva Malvinka néni kiállítására szolgáló kamra rész, ami hétfő kivételével minden nap látogatható. Itt az ő keresztzemes hímzéseit tekinthetik meg az érdeklődők. Malvinka néni munkái bekerültek az értéktárba és díszpolgári kitüntetésben részesült.

A Gazdaház életét fellendítve különböző kézműves szakköröknek (népi mesterségek) ad a jövőben helyet. Kisebb csoportoknak nyújtanak kikapcsolódást, akik apró használati- és ajándéktárgyakat alkotnak a téli estéken. A vendégeket is szívesen bevonnák ebbe, akik az elkészített tárgyakat haza is vihetnék és később szívesen gondolnak vissza az itt hasznosan eltöltött időkre. További fejlesztés lenne a kemence használatának a beindítása, például táj jellegű sütemények, ételek készítése céljából. A hideg, téli hónapokban a falu lakossága itt készítené mézeskalácsokat a karácsonyi ünnepkör jegyében.

Gazdaházról kép a Mellékletben

A helyiek kultúrájához ősi mesterségek is tartoznak. Ilyen a mészégetés, fafaragás, pinceépítés. Régen a cserépieket „meszes” embereknek hívták, mivel lovaskocsival szállították az alföldi falvakba a kiégetett meszet. Tiszta, takaros embereknek tartották az itt élőket, mivel évente többször is hófehérre meszelték a házaikat.

A famunkák és a népi kovácsolás a mai napig élő foglalatosság az itt élők életében. Igény szerint ezeket be is mutatják az érdeklődők számára, akik mint szuvenir ezeket az elkészített tárgyakat meg is vásárolhatják.

Nemcsak tárgyi emlékek, hanem helyi hagyományörző csoportok is színesítik az idelátogatók és helybéli emberek programjait.

A helyi Csurdóka Táncház alakulásával megelevenítik a régi idők tánclépéseit, nótáit. Heti elfoglaltságot jelent a néptánc oktatása, ami lehet a felújított Művelődési Házban vagy az Általános Iskola aulájában. Nemcsak a helyi rendezvényeken, hanem a környező települések jeles alkalmakon is fellépnek, képviselik Cserépfalut. (MOLNÁR M. *Személyes beszélgetés*, 2015. szeptember 20.)

Az Ínyenckulb töretlenül már 8 éve működik, ahol a helyi hagyományos ételektől a nemzeti gasztornómia újdonságáig mindent kipróbálnak. A helyi társasági életet élénkítik, hiszen minden hónap második csütörtökén összegyűlnek egy kiadós vacsorára. Télen az erdei iskola, nyaranta a tagok borospincéje adja a kiváló helyszínt. Szívesen kecsegtetik meg tudásukat a különböző falusi rendezvényeken, akár otthon, akár a szomszédos településeken egyaránt. (MÉREG L. ZS. 2015.)

Hagyományörző programok közé tartoznak az évről-évre lebonyolításra kerülő rendezvények.

A Majálist ebben a faluban is minden évben megrendezik a Pásti-Gödörben. Ezen minden korosztály megtalálja a felhőtlen szórakozási lehetőséget. Van itt közös májusfaállítás, kötélhúzás a fiatalok és az idősebb korosztály között, zsákbanugrálás, gyermek- és felnőtt foci, íjászat, a kislányoknak festés, gólyalábazás. A falubeliek üstökben főzik a híres cserépi étkeket. A Csurdóka Táncház jeles táncosai erről a rendezvényről sem hiányozhatnak.

IV. Cserépi Pálinkamustra és Népi Értékek Napja volt 2015. május 23-án. A legjobb pálinka közösségi kóstolás után szavazással került díjazásra a Pást-gödörben. A 104 nevezett pálinkák közül 3 kapott nagyarany díjat, ami a meggy-, málna- és a Besztercei szilva ízeit rejti. Ezen a rendezvényen a falu szomszédosága (Bogács, Szomolya, Tard) is képviseltette magát táncaival, népdalaival. A magyarok vásárán találkozott a közönség a cserépi népi alkotásokkal. A gyerekeket a most divatos

arcfestés, számtalan kézműves foglalkozás várta. A fergeteges napot utcabál zárta (SZ.N. 2015.)

Nagy hagyománynak örvend a már XVIII. alkalommal megrendezett Cserépi Bor és Gasztronómiai rendezvények sorozata. Ez egy felejthetetlen három napos falunap, amit idén augusztus 14-15-16-án tartottak.

Az első nap a pince-, bor- és nótatúra nevet viseli. Ezen a napon a sztárvendég (2015-ben) Szőke András volt, aki a vendégeket a pincesorra bortúra keretén belül invitálta, vezette. Megízlelték a vendégek az igazi, jó zamatú bükkvidéki borokat, kérdezhettek a helyi borkészítés rejtelseiről, titkairól és természetesen borokat is vásárolhattak a helyi termelőktől. Nem maradt el a község hagyományos „lúdnyak” kemencében sütése sem, a gulyásleves, amit a pincesoron ízeleltek meg a vendégek. Ebben az emelkedett hangulatban, a gyönyörű panoráma mellett barátságok kötődtek a helybéliek és a vendégek között, amivel megalapozzák a következő évek turisztikai forgalmát. A jó hangulatért a Csender- és a Számadó zenekar gondoskodott, nótára fakadtak a helybéliek, akikhez nagy boldogsággal csatlakoztak az idelátogatók. Az első napot Kiss Kata zenekara, majd a hajnalig tartó utcabál zárta.

A második nap helyszíne a Pást-Gödör volt, ahol főzőverseny, helyi Csurdóka Táncház és citerások, gyermekműsorok, bohóc-műsorok, Fiesta koncert, Zserci Meszes Néptáncsoport és humoristák szórakoztatták a közönséget. A nap zárásaként gödör discon és habpartyn vehettek részt azok, akik még bírták a sokadalmat.

Az első két napon „Együtt a természettel- élet a Bükkben” című kiállítás volt megtekinthető a Művelődési Házban.

A hamadik napon ünnepélyes keretek között a templomban került sor a díszpolgárok felavatására. Ezután a lovaké volt a főszerep. A Boldizsár Lovastanyán fogathajtó versenyek, mint egyes-, kettes-, póni- és vadász fogathajtás került megrendezésre. Egész napos lovaglási lehetőségre is lehetőség volt.

(ISZLAINÉ Ó. E. *Személyes beszélgetés*, 2015. Szeptember 20.)

4.2.5. Borkultúra, mint hagyomány

Cserépfaluban a kiváló mikroklíma és talajadottság biztosítja a szőlőtermesztés feltételeit. A cserépfalusiak tradicionális bortermelők, régen ez jelentette a megélhetésük egy részét. A község annyira büszke a szőlőtermelésre, hogy ez jelképesen a címerükben is szerepel.

A települést pincefalunak is nevezik, mert a tufaréteg alkamas a borospincék építésére. A faluban 7 pincesor és 400 pince fogadja jó borivókat.

Napjainkban 50 hektáron terem a zamatos Zengő, Leányka, Muskotály. Ezekből a szőlőkből fehér- és vörösbort készítenek, amelyek: Leányka, Chardonnay, Zengő, Merlot, Sauvignon (Faluséta Cserépfalun [videófelvétel], 2011)

Ebben a faluban még kezdetlegesen kapcsolódik össze a falusi turizmus a borturizmussal. 2002-ben alakult meg a Bükkalja Borút Egyesület, amelynek már közel 51 tagja van. Az egyesület célja az, hogy ez a még kevésbé neves borvidék felzárkózzon a híresebb borvidékek közé.

A község Borgalériája is a bükkvidéki borok ismertségét hivatott szolgálni. Elsősorban a vidék palackozott borait mutatják be. Minden évben a legjobb borok zászlós kitüntetést kapnak, amelyek egy részét a Borgalériában értékesítik. Vetítés segítségével ízelítőt kaphatunk a 22 borvidékről, a bükkaljai borokról és a „Nyitott pincék, üres hordók, tele poharak” rendezvényről, ha az augusztusban rendezett 3 napos falunapról lemaradnánk. Szervezetten foglalkoznak még borostúrák levezetésével, ami a cserépi picékben zajlik borkóstolással egybekötve. (Hazai turizmus-Cserépfalu [TV adás], 2013)

A hagyományok fellendítése érdekében a falu minden évben pályázik az „Itthon vagy- Magyarország, szeretlek” Szent Mihály nap hagyományörző rendezvényre. A kapott összegből finanszírozzák a technikai eszközöket, a színpad bérlést és 3 üstben fő a bableves, a töltött káposzta, a pörkölt, amit a korábban említett Ínyencklub és a helyi polgárőrség készít el. A fesztivál lovas felvonulással indul, ami a Berezdi 3 szintes pincesorig folytatódik. Három mázsa szőlőt dolgoznak fel és mutatnak be az érdeklődőknek. Az elkészített mustot berakják a pincébe, amit az egyik borosgazda tovább érlel és fejt le. Ez lesz a falu bora és a következő évi rendezvényeken ingyen fogyaszthatják el a helyiek a vendégekkel. Időközben a helyiek táncsal, citerával fokozzák a jó hangulatot. A gyerekek egész nap különböző kézműves foglalkozásokon vehetnek részt (kavicsfestés, arcfestés). Este megnyílnak a borospincék és a hajnalig tartó multság feledteti a szüreti fáradságokat.

A fent említett hagyományok évről-évre több látogatót vonzanak, hiszen a sok jeles esemény végett az alig több mint 1000 lakosú kis község létszáma megduplázódik. Az itt eltöltött időt énekelve, kacagva, vicceket mesélve helyiekkel élménydús tapasztalattal térnek haza cserépfalui Leányka kíséretében

(CSENDES P. *Személyes beszélgetés*, 2015. október 2.), (borrend.hu 2015)

Jellegzetes borospince Cserépfaluban, lásd a Mellékletben.

4. táblázat Üzleti célú egyéb (korábban magán-) szálláshelyek kapacitása 2010 – 2014

Idő	Terület	Vendéglátók száma (fő)	Férőhelyek száma (db)	Szobák száma (db)	Ágyak száma (db)
2010. év	Cserépfalu	34	254	93	254
2011. év	Cserépfalu	36	293	103	293
2012. év	Cserépfalu	32	276	95	276
2013. év	Cserépfalu	33	279	93	279
2014. év	Cserépfalu	30	250	84	250

Forrás: KSH, 2014. év alapján, saját szerkesztés

Cserépfaluban 2014-ben a mindössze 1017 fős lakosság 3%-a, 30 fő ad ki szobát. A szobák száma 84 darab, az ágyak és a férőhelyek száma 250 darab.

A legjobb kínálati évük 2011 volt a visszamenő 5 évre. Ebben az évben 36 fő tevékenykedett ezen a területen. A szobák száma 103 darab, az ágyak- és a férőhelyek száma 293 darab volt. (ksh.hu 2015)

4.3. Bogács és Cserépfalu falusi turizmusának keresleti oldala

A két faluban a képviseltestület megteremti az infrastruktúrát, a vállalkozói környezetet, támogatják a helyben élők megélhetését, boldogulását a turizmus fejlődésének lehetőségeivel is. A helyi önkormányzati vezetőség kezdeményező képessége nagyon sok múlik. A kínálati oldal bemutatásakor tisztán látszott, hogy ez a két kis aprócska település mennyi mindent tud az idelátogatóknak nyújtani. Hatalmas háttér munka szervezés kell ahhoz, hogy szinte minden hétvégén az évszakoknak, ünnepeknek megfelelő attrakcióval kedveskedjenek. A programok látogatottságának fokozására térítésmentesen biztosítják a produkciókat, ami lényegesen hozzájárul a megfelelő hangulathoz.

Bogácson már februárban a farsang jegyében, később a húsvéti hagyományokat tisztelve és a tavaszi ünnepek zárásaként majálist rendeznek. Már ekkor elkezdődik a fürdőszezon és minden hétvégén pezsgő élet folyik. Szeptember után kezdődik a szüreti multság, a Márton nap ünnepe, amikor az új bort felszentelik. Az év vége már a karácsonyi ünnepek jegyében telik. Jól látható, hogy a szezon kihúzása itt már tökéletesen működik.

Ezen a településen a lakosság létszáma nyáron sokszorosára nő. Hiába lenne vonzó a táj, ha nem látnák a helyiek szívesen a turistsákat és nem tennének érte semmit, hogy idevonzák az érdeklődőket. Tisztán látszik, hogy a bogácsiak nem csak a bevételük megszerzésére törekednek, hanem az emberek tenni akarása hatalmas erőt jelent. A kereslet ezt tükrözi is, ami megmutatkozik a növekvő vendégéjszakák számában.

A polgármester asszony elmondása szerint bár még számokban nem tudják mérni, hogy egy-egy rendezvényt mennyien látogatnak, de a vendégházak kapacitásának kihasználása növekedést mutat az elmúlt évekhez képest. Többek között ennek a vizsgálatára szervezik idén a helyi Turizmus Desztináció Menedzsmentet.

A programok színes skálán mozognak, de még mindig szeretnék bővíteni. Még több vendéget szeretnének idecsábítani a hagyományos gasztronómia különlegességekkel. Tervben van a lekvárfőzés, a kalácssütés, a kézműves foglalkozások megszervezése egyaránt. (CSENDESNÉ F.E. *Személyes beszélgetés*, 2015. október 20.)

Önkormányzati rendelettel úgy támogatják a falusi turizmust, hogy 100 vendég fogadása után az idegenforgalmi adó díját visszatérítik, amit igazoltan visszaforgatnak fejlesztésre. Ez a lépés sikeresnek bizonyult az elmúlt évben. A vendégfogadókhoz szép összegek kerültek vissza.

5. táblázat Üzleti célú egyéb (korábban magán-) szálláshelyek vendégforgalma 2010 – 2014

Idő	Terület	Külföldi vendégek száma (fő)	Külföldi vendégj száma (éjszaka)	Belföldi vendégek száma (fő)	Belföldi vendégj száma (éjszaka)	Összes vendég száma (fő)	Összes vendégj száma (éjszaka)	Külföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje (éjszaka)	Belföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje (éjszaka)
2010. év	Bogács	327	982	3779	11788	4106	12770	3	3,1
2011. év	Bogács	215	751	3617	11084	3832	11835	3,5	3,1
2012. év	Bogács	420	1562	4306	11828	4726	13390	3,7	2,7
2013. év	Bogács	707	2153	4293	12382	5000	14535	3	2,9
2014. év	Bogács	1015	3355	5506	14094	6521	17449	3,3	2,6

Forrás: KSH, 2014. év alapján, saját szerkesztés

2014-ben Bogácson 6521 vendég összesen 17449 vendégéjszakát töltött el. A belföldi vendégek aránya 84%-ot, a külföldi vendégéjszakák aránya 16%-ot tett ki. A vendégéjszakák számát tekintve a külföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje 3,3 és a belföldieké 2,6 nap. Valószínűsíthető, hogy a vendégek inkább a hosszú hétvégét preferálták, illetve a hétvégi attrakciók is vonzották őket. A belföldi vendégéjszakák száma 12%-kal nőtt, a külföldi vendégéjszakák száma 36%-kal emelkedett az előző évhez képest. Ez az összes vendégéjszakák számának 17%-os emelkedését hozta. Bogácson 2014-es év hozta az eddigi legszebb vendégforgalmi eredményt.

Cserépfalu más adottságokkal rendelkezik. A községben a természet és a bor adta varázslat csábítja a látogatókat és ezt helyezik előtérbe. A borkészítés fortélyainak a bemutatása is évről-évre több vendéget vonz. Az immár hagyományosan megrendezett Less Nándor emléktúra a leglátogatottabb. Itt a nevezést már limit megszabása jellemezi. Ebben az időszakban a foglalások száma kiemelkedően magas.

Az utóbbi években nagy hangsúlyt kapott a hagyományok őrzése. Mára már ezt interaktívvá teszik, ahová bevonják a vendégeket. A három napos falunap annyira népszerű, hogy a lakosság létszáma megduplázódik, tehát hozzájárul a vendégéjszakák számának és bevételek növeléséhez is.

Ezen a településen talán még nagyobb a vendégszeretet, a tenni akarás a falu érdekében. Itt duplán elmondható, hogy meglévő kincseiket, mint a természet, a bor

a hagyományok ápolása mélyen őrzik és ezt odaadással prezentálják. Tudatosult a helyi lakosságban, hogy milyen lehetőségeik vannak, erre büszkék is.

A kereslet fokozására imázsfilmet szándékoznak készíteni, ahol bemutatják a helyi turisztikai vonzerőt, gondolva itt a történelem tárgyi emléklékeire, a cserépi borokra, a szemet gyönyörködtető Bükk-heységre, a még élő hagyományok bemutatására, az őshonos magyar fajta szürke szarvasmarha legeltetésére, a lovarda meglétére.

Bogács és Cserépfalu a helyi TV-n keresztül is szeretné egymást népszerűsíteni. Mindenzt úgy valósítanak meg, hogy a vendégek kábeltévén keresztül informálódhassanak a szomszédos településről és programjáról.

6.táblázat Üzleti célú egyéb (korábban magán-) szálláshelyek vendégforgalma 2010 – 2014

Idő	Terület	Külföldi vendégek száma (fő)	Külföldi vendégéjszák száma (éjszaka)	Belföldi vendégek száma (fő)	Belföldi vendégéjszák száma (éjszaka)	Összes vendég száma (fő)	Összes vendégéjszák száma (éjszaka)	Külföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje (éjszaka)	Belföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje (éjszaka)
2010 .év	Cserépfalu	0	0	683	2044	683	2044		3
2011 .év	Cserépfalu	35	232	611	1774	646	2006	6,6	2,9
2012 .év	Cserépfalu	82	297	725	2169	807	2466	3,6	3
2013 .év	Cserépfalu	19	74	658	2044	677	2118	3,9	3,1
2014 .év	Cserépfalu	5	25	661	1763	666	1788	5	2,7

Forrás: KSH, 2014. év alapján, saját szerkesztés

2014-ben Cserépfalun 666 vendég összesen 1788 vendégéjszakát töltött el. A belföldi vendégek aránya 99%-ot, a külföldi vendégéjszakák aránya 1%-ot tett ki. A vendégéjszakák számát tekintve a külföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje 5 nap és a belföldieké 2,7 nap. A külföldi vendégek általában Lengyelországból és Szlovákiából jönnek. A magasabb tartózkodási időt alátámaszthatja, hogy ők távolabbról érkeznek és nem csak a falut, de a környéket is felfedezik. A belföldi vendégéjszakák száma 14%-kal csökkent, a külföldi vendégéjszakák száma 34%-kal csökkent az előző évhez képest. Ez az összes vendégéjszakák számának 16%-os csökkenését hozta.

Cserépfaluban az utolsó 5 évet felöleve a 2012-es statisztikai adatok egyértelműen kimagasló évet mutatnak, hiszen 807 vendégből 90% belföldi és 10% külföldi vendég érkezett. A belföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje 3 éjszaka, a külföldieké 3,6 éjszaka.

4.4. A környék turisztikai látványosságai és történelmi hagyományai

Cserépfaluból indulva egy kerékpártúra keretében elérkezhetnek a Bükkvidék egy csodálatos gyöngyszeméhez, Lillafüredhez. Ózondús klímája pihenteti, feltölti az itt tartózkodókat.

József Attilát is vers írásra ihlette a vízesés és a mellette lévő Anna- barlang, ami egyedülálló mészkő képződményeivel. Az Anna-barlangon kívül a Szent István Cseppkőbarlang is híres, ahol légzőszervi betegségeket is kezelnek.

Az elmúlt években jelentősen megújult a Palotaszálló és környéke. A vadregényes Hámori tó kikapcsolódást nyújt minden korosztály számára. Csónakázás, horgászat, kacsza megfigyelés és etetés alkalmat ad az itt töltött idők felejthetlenné tételére. Lillafürednek pisztrángtelepe is van, amit nemcsak megcsodálni lehet, de az inyencek meg is kóstolhatják ezt a halritkaságot.

Gyerekek öröme már évtizedek óta a Lillafüredi Állami Erdei Kisvasút köti össze Miskolcot Lillafürddel. Elképesztő erdei környezetben vezet útja a kisvasútnak, ahol a Bükk növényvilágát, domborzati képződményeit szemlélhetik meg.

Az Észak-Magyarországi Operatív Program keretében épült meg a Libegőpark, amit 2015 nyarán adtak át. A bátrabbak az új kalandparkban tesztelhetik ügyességüket, ami próbára teszi az adrenalin szintjüket, állóképességüket egyaránt.

Aki ide ellátogat találhat háborítatlan természeti környezetet, épített remekműveket, műemlékeket. Érdeemes hát ide is eljönni, hiszen a maradandó élmény biztosított. (dvtkpark.hu 2015)

Egerről muszáj említést tenni, mert a Bükkaljai borvidékhez mindössze 25 km-re helyezkedik el. A sajátos hangulatú történelmi kis város számos kulturális rendezvénynek ad otthont. A látogató vendégek megtekinthetik a török dűlős helyszínéül szolgáló Egri várat, benne a Kazamaták, Börtönkiállítás, Romkert, Dobó István Múzeum mutatja be a régmúlt időket. A Minaretet tetejéről csodás kilátás nyílik a városra. Továbbá az Eszterházy Károly Főiskola barokk épületét csodálhatjuk meg, benne egy évszázados környvtárral, ami ritkaságnak számít a környéken. Eger legpatinásabb épülete a Főszékesegyház, ami Magyarországon a második legnagyobb. A templom belső építésze mindnekít magával ragad.

A híres Dobos Cukrászda sajátos ízvilága, a helyben készült kézműves tortái, süteményei kötelező program. Az ínycsemegek a Marcipán Múzeumot sem hagyhatják ki. Az itt készült remekműveket egy Oscar-díjas cukrász, Kopcsik Lajos készítette.

Aki könnyed szórakozásra vágyik a Szépasszony-völgyben kóstolgathatja a híres nevezetes Egri bikavért, Egri Leánykát, Egri Csillagot. Ezen kívül csobbanhat az egri strandon vagy uszodában, ahol versenyek és vízilabda mérkőzések csalogatják a vízisportok szerelmeseit. A török fürdők és azok speciális hangulata, építésze a kor kényelmi szolgáltatásaival összekapcsolva hívogatják a hosszú hétvégék kedvelőit.

Nem véletlenül idegenforgalmi központ ez a város, ahol nyáron lépten-nyomon találkozunk turistákkal, osztálykirándulókkal. Számos vendéglátóhelye, szállodája felkészülten várja vendégeit ez a páratlan szépségű város.

2015-ben Eger a második leglátogatottabb város Magyarországon.

A matyóság fővárosában, Mezőkövesden megannyi érdekes ismeretre tehetnek szert a hagyományok után érdeklődők. A három település Mezőkövesd, Szentistván és Tard által képviselt hímzés 2012-ben bekerült a világörökségbe. A méltán hungarikummá vált matyó hímzés az itt élő nők ügyes kezére, gazdag fantáziájára tanu a Matyó Múzeum. Az emberek népviseletét, kultúráját mutatja be. A múzeumhoz közeli Hadas városrészben Mézeskalácsház, Fazekas, Bútorfestő, Népművészetek Háza, Táncpajta, Kis Jankó Bori íróasszony korabeli háza csalogatja a kíváncsiskodókat. Ez a városrész ad otthont a Matyó Húsvétnak is, ami országos rendezvényre nőtte ki magát. Itt festhetnek matyó mintájú tojásokat, varrhatnak matyó mintájú kendőket, helyi termékeket (matyó hímzésű használati tárgyakat, kermámiákat) vásárolhatnak. A Táncpajtában részesei lehetnek a matyó lakodalmasnak, ahol emelkedett hangulatban a Muzsikás együttes húzza a talpalávalót, a vőféj régi rigmusokkal szórakoztatja a nagyérdemű közönséget.

A Városi Galériában a híres templomfestő Takács István állandó kiállítása mellett időszakos kiállítások is helyet kapnak.

Az országosan egyedülálló Mezőgazdasági Gépmúzeum agrárgépeit, szerszámainak Hajdú Ráfis János gyűjtötte össze és némelyik még a mai napig is működőképes és bemutatható.

A város szélén van a népszerű Zsóry-fürdő. Gyógyvize és megújult szolgáltatásai közkedveltek. A mai kor igényeinek megfelelően biztosít minden korosztály számára fürdőélményt.

A matyó emberek vendégszeretete különböző folklór programokkal vonzza a Bükkben nyaralókat is, hiszen egész más a turisztikai kínálata. Itt is megmutatkozik, hogy a földrajzi közelsége ellenére tud újat mutatni ez a vidék.

Nem lehet tehát a környező települések mellett csak átutazni, mert érdemes közelebről megtekinteni és megtapasztalni a turisztikai lehetőségeket. Meg kell ismerni Magyarország ezen területét is, ami változatos és minden korosztály számára élménydús kikapcsolódást tartogat. Érdemes tehát szabadidőnket Észak-Magyarországon eltölteni, hiszen ez az egyik olyan régió, ahol a turisztikai termékek színes skálája csalogatja az embereket, viszonylag jó ár-értékarány, megközelíthetőség, természeti kincsei és hagyományai miatt.

4.5. Mélyinterjúk

Az interjúalanyaim a FATOSZ irodavezetője és a helyi polgármesterek voltak. Támogattak még a helyi turisztikai referensek, szállásadók és a lovastanya tulajdonosa.

A FATOSZ irodavezetője nagy segítségemre volt a kutatói munkám során, hiszen átfogóan látja a valóságos helyzetet a vidéki turizmusnak.

A helyi polgármesterek is készségesen álltak a rendelkezésemre, akik szívesen osztották meg tapasztalataikat, tanácsaikat és ötleteiket az elkövetkező évekre.

A helyi turisztikai területen dolgozó emberek is nyitottak voltak a rendelkezésükre álló információk megosztásában.

Horváth Balázs, a FATOSZ irodavezetője szerint az Észak-magyarországi térség megközelíthetősége, ár-érték aránya, természeti adottsága kiemelkedő. Az elmúlt időszakban sok régi szállás újult meg pályázati forrásokból. Ennek következtében emelkedett az új szállásadók száma, így még több vendég elszállásolására van lehetőség.

A belföldi vendégek részaránya jelentős a SZÉP kártya felhasználása miatt. A hazai vendégek általában a hosszú hétvégéken és az ünnepnapokon veszik igénybe a szolgáltatást, míg a külföldiek tartózkodási ideje hosszabb. Javaslatára szerint a vendégéjszakák számát felfelé kellene fordítani a különböző csomagajánlatok, amiket programokkal színesítenének. Ezen kívül marketing tevékenységeket kell bevonni ennek a turizmusi ágazatnak az erősítésére. Midezt utazási kiállításokon, expókon és

az internet segítségével kell megtenni. A már meglévő honlapokat folyamatosan bővíteni és frissíteni kell, hogy a vendégek hiteles képet kapjanak az általuk kiválasztott szálláshelyről.

A FATOSZ célja a falusi turizmus ismertté tétele, mind bel- és külföldön egyaránt.

(HORVÁTH B. *Személyes beszélgetés*, 2015. október 12.)

Csendes Péter Cserépfalu polgármestere elmondta, hogy nagy célkitűzést akarnak megvalósítani. Kerékpárutat szeretnének a mezőkövesdi Zsóry-fürdőtől egészen a Bükkig, ami ezt a tájegységet összekapcsolná a természetjárás jegyében. A vadregényes tájak felfedezése mindig is, de most különösen divatos lett, úgy gyalog mint kerékpártúra keretében. Ez a projekt a 2014-2020-as pályázati ciklusban valósulna meg. Tovább színesítenék a Hór-völgyi Látogatópark konferenciatermének a kihasználtságát, amit szakmai találkozók, továbbképzésekkel, kézműves foglalkozásokkal szélesítenék. A Gazdaház kemencéjét szeretnék még jobban igénybe venni. A tradicionális rendezvényekre itt sütnék a híres lúdnyakat, az adventi ünnepre pedig a mézeskalácsot.

Marketing stratégiái között szerepel egy imázsfilm létrehozása a falu vonzerejének bemutatásával. Muszáj a falu-, a látogatóközpont- és a különböző közösségi internetes portálok frissítése, bővítése, amit a téli hónapokban valósítanak meg. Ezt a marketing tevékenységet látja most a leghatékonyabbnak. Számos falusi programnak készítenek Facebook oldalt, ahol a vendégek információt kapnak az aktuális hírekről, a jeles eseményekről, helyszínről, időponnról.

Ezen kívül Bogács és Cserépfalu egymást segítve jelennének meg a települési falu TV-ben, ahol mindkét falu a helyi programokat, attrakciókat mutatná be rövid filmben.

Hagyományörzésben is élen járnak. Történelmi múltjukat a mai napig őrzik és prezentálják az ide betérőknek. Legyen ez szellemi vagy tárgyi érték a vendégek hatalmas élményekkel térhetnek vissza, hiszen Magyarországon itt található az egyedülálló neandervölgyi lelet.

(CSENDES P. *Személyes beszélgetés*, 2015. október 2.)

Fridel Károlytól, a Boldizsár Lovastanya tulajdonosától megtudtam, hogy több rendezvénynek ad helyet a lovastanya. Itt rendezik meg a húsvéti ünnepeket, ahol

kézműves foglalkozásokkal, lovaglással, sétakocsikázással várják az érdeklődőket. Húsvétra való tekintettel nyúlsimogatás is a program része.

A három napos cserépi falunapok keretében országos díjugrató versenyek, fogathajtás, póni ügyességi versenyeket rendeznek, aminek hatalmas látogatottsága van.

Mindemelett májustól szeptemberig lovas táborokat szerveznek, amit változatos programlehetőségekkel kínálnak.

Elmondása szerint 10 évig nem, viszont a magas költségek miatt 3 éve biztonsági okok miatt hirdeti a lovastábort. Emellett saját honlapjuk, prospektusuk és Bogácson 1-2 hirdetőtábla van.

Nagy tervei vannak, ami között szerepel egy körkarám, 170 m²-es főzőszín és szálláslehetőség építése. Mindezzel fokozná a minőséget és a kényelmet.

(FRIDEL K. *Személyes beszélgetés*, 2015. szeptember 20.)

A negyedik interjúalany a bogácsi polgármesterasszony, Csendesné Farkas Edit volt. Elmondása szerint számos turisztikai fejlesztési tervük van. Az első a fürdő korszerűsítése, mint legkeresettebb célpont. A fürdő bejáratát, az öltözőket és fedett medencét szeretnék felújítani és megépíteni 2017-2018-ig.

Az önkormányzat a borturizmust azzal támogatja, hogy padokat, pihenőhelyeket építene fel a borospincék környezetébe, ezzel is fokozná a vendégek kényelmét. A pincesorst csakis gyalogosan kellene a jövőben megközelíteni. Ezt segítené elő egy nagyobb parkoló kiépítése.

A hagyományok további ápolására és megőrzésére gasztronómiai rendezvények, táncházak és kézműves foglalkozások szolgálnának. Nagyon fontos kiemelni, hogy a tömegturizmus helyett minőségi rendezvények szervezése a cél.

Helyi TDM kialakításán fáradoznak, ami segítné a turisztikai törekvésüket is.

Bogácson halad keresztül a Mária út, ami falusi turizmus vendégéjszakáinak számát növelheti. Az önkormányzat külön támogatja a kiemelkedően jó falusi vendégfogadókat, akik fejlesztési pályázatokon vehetnek részt.

(CSENDESNÉ F.E. *Személyes beszélgetés*, 2015. október 20.)

Vizsgálataim során tapasztaltam, hogy a települések saját értékeik bemutatását elkezdték, bemutatják tárgyi örökségüket. Szellemi hagyatékukat is mélyen ápolják, bepillantást engednek a közönségnek. A természetjárás újra felfedezésre került,

gondolok itt a Bükki Nemzeti Park gyalogos-, kerékpáros- és lovas túráinak a megismerésére, ahol a Bükki állat- és növényvilág érintetlen környezetben kapcsolja ki a szürke, fáradalmas hétköznapokból a kirándulókat.

5. Eredmények

Annak ellenére, hogy Észak-Magyarország alulreprezentált régió, mégis itt a legerősebb a hazai rurális turizmus.

A hagyományok ápolása pozitívan hat a két falu látogatottságára. Kulturális hozadéka a hagyományok őrzésének, hogy nem merülnek feledésbe a régmúlt szellemi-, történelmi- és tárgyi emlékei. A helyiek nagy büszkeséggel mutatják be az őseiktől elsajátított mesterségeket, mint fazekasság, szövés tudományát.

A tradicionális eseményeken kívül a falu két polgármestere igyekszik minden évben egy-egy újabb programmal szélesíteni a kínálatukat. Mindez megmutatkozik a visszatérő vendégek és az új kíváncsiskodó vendégek számában. Csendes Péter, Cserépfalu polgármestere elmondta, hogy 2015-ben a 3 napos falunap megduplázta a falu lakosságának a számát, valamint egyes eseményeire már a limit megszabás a jellemző. Bogácson a 2015. októberében megrendezett Tárcsás Ételek Fesztiválján már új helyszínt kellett elfoglalni a résztvevőknek, hiszen annyian voltak kíváncsiak a finomabbnál-finomabb ételekre, hangzott el Huszár Zoltán a bogácsi turisztikai referenstől.

Tradicionalis ételkülönlegességeik a rendezvényeken épp úgy jelentősek mint a boraik. A nagyapáiktól tanult borkészítés rejtjelmeit a mai napig őrzik, amit mindkét falu számos alkalommal bemutat a közönségnek.

A rendezvényekre a belépés ingyenes, ami a vendégforgalom növekedésére is hatással van. Ugyanakkor árbevételt eredményez a helyi lakosság számára, akik vendégházaikat kiadják, biotermékeiket kínálják és a kézműves népi tárgyaikat árusítják.

Szociológiai oldalról megközelítve a vendégfogadók kapcsolatba kerülnek más területről érkező vendégekkel, akik más kultúrával, más hagyománnyal és más temperamentummal rendelkeznek. Ez mind-mind kihathat a faluban élők hangulatára, közérzetére, ami általában pozitív irányú.

2014-ben a falusi szálláshelyek számát vizsgálva a teljes férőhely kapacitás 33%-a tartozik Észak-Magyarországhoz. Sajnos a kereslet alakulása szempontjából kevésbé biztató a helyzet. Észak-Magyarországon az összes vendégéjszakák számából csak 10% jut. Ez a régió adja az összes belföldi vendégéjszakák 14%-át. Megállapítható, hogy a kapacitás kihasználás nagyon rosszul alakul.

Az általam kutatott két település között Bogácson 2014-ben az egy vendéglátóra jutó átlagos bevétel 172.726 Ft, ha egy éjszakára 3000 Ft/ fő/ éj bevételt számítunk.

Cserépfalun ez a szám 178.000 Ft, ha egy éjszakára 3000 Ft/ fő/ éj bevételt számítunk. Az eredményből jól látszik, hogy ebből az összegből sajnos egyáltalán nem lehet megélni. Jövedelem kiegészítésként egy havi fizetés lehet, de természetesen ez egy álagos eredmény, ami eltérhet 0 Ft-tól 3-400.000 Ft-ig becslésem szerint.

Az idegenforgalmi adó megközelítéséből a települések önkormányzata bevételhez jutott. Bogácson például a 2014-es idegenforgalmi adóbevétel 25.147.000 Ft volt, ezt tulajdonképpen nagy részben a helyi termálfürdőbe látogatók, mintsem a falusi vendéglátás adta. Ezt a bevételt visszaforgathatják fejlesztésekre, községük élhetőbbé és szebbé tételére. Cserépfalun 233.000 Ft-ot tett ki, ahol kimondottan a vidéki turizmus képezte ezt az összeget. Most már a falu lakossága is, nemcsak az önkormányzat preferálja ezt a tevékenységet, hiszen ez egy erős kitörtési lehetőséget jelenthet számukra.

6. Konklúziók, javaslatok

A falusi turizmus hagyományőrző részét csak egy adott helyen, adott időben lehet bemutatni és megtapasztalni. Ebben rejlik egyedisége és sajátossága.

A magyarok által előállított kiváló minőségű élelmiszerek, borok, pálinkák kulcsszerepet tölthetnek be a népgazdaság egyik húzóágazatának sikere érdekében. Bogács és Cserépfalu kiváló bükkaljai borokkal bővelkedik, ami sajnos még nem eléggé ismert hazánkban, külföldön még kevésbé. Ennek ha megtörténne felkarolása, propagálása és összekapcsolnák a hagyományokkal, hatalmas sikere lehetne, ami később többlet bevételt realizálna.

Hatalmas szerepet játszik a mai világban az internethálózat. Ennek elterjedése a mobiltelefonok használatával felértékelődött. Alapvető dolog a szállásadóknak a saját honlap készítése és még fontosabb annak frissítése és aktualizálása. Mérvadó dolog az is, hogy azt kapja a vendég, amit lát, tehát valóságos képet mutasson a website. Az én javaslatom szerint az általam vizsgált két falunak is intenzíven be kell kapcsolódnia az internetes felület használatába, ahol a vendég nemcsak a szállást tudja lefoglalni, de bőséges információt talál a helybéli lehetőségekről. Ezzel a lehetőséggel gyorsabban és egyszerűbben le lehet foglalni a szálláshelyeket.

A marketing munkánál ez döntő jelentőségű, hogy könnyen elérhető helyen mindent megtudjuk a keresett térségről, valós és aktuális információkat jutassunk el a megcélzott közönség felé. Jelentős feladat, hogy még több külföldi vendég figyeljen fel a két bükki településre. Ezt a tevékenységet marketing munkával lehet erősíteni, például expókon és kiállításokon való részvétellel.

Fontos a belföldi turizmus fejlesztése ott, ahol megélhetést biztosíthat a kis- és középvállalkozások számára, valamint a magyar lakosság utazásra szánt kiadásai helyben maradnának. A forgalom egyre nagyobb arányú részesedése a Széchenyi Pihenőkártya felhasználásából adódik, amire kiemelt kormányzati szándék is irányul. Az elfogadóhelyek 80%-a vidékhez kötődik, így ott teremt munkahelyeket, megélhetést, ezért fontos, hogy egyre több vendéglátó bejelentkezzen a kártya elfogadó helyként.

A falusi szálláshelyek szakosodása sem elterjedt még ezen a vidéken. Célirányosabban, specifikusabban lehetne egy-egy célcsoportot így megközelíteni és az adott szakterületre helyezni a fő hangsúlyt. Erre a lehetőségre szinte minden adott. A Bükk-hegység közelsége alkalmat ad a kerékpáros-, lovas-, vadászat- és a

természetjárás szerelmeseinek a kikapcsolódásra. A boros gazdák vendégszeretete és kiváló minőségű borai csalogathatják a borivókat. A népi tárgyak, a szellemi- és kulturális örökségek ezekben a falvakban igen jelentősek. A hagyományok portáját érdemes lenne még jobban kiszélesíteni, esetleg gasztornómiai hagyományokkal színesíteni. Ezt a komplex és értékes termékkínálatot muszáj a szakosodással összekötni. A meglévő szálláshelyeknek specializálódni kellene és így még nagyobb vonzerőt kínálnának az idelátogató bel- és külföldi vendégek számára.

A rurális turizmus előnye, hogy könnyen összekapcsolható más turisztikai ágazattal, így többféle igényt tud kielégíteni. Ilyen kapcsolódási pont lehet a kulturális, bor-, gasztronómiai-, lovas-, vad-, hal-, öko-, egészség rendezvényturizmus. Mindez más-más korosztályt vonz, más érdeklődési körű embereket csalogat és ettől ilyen komplex a turizmusnak ezen ága.

7. Összegzés

A falusi turizmus társadalmi funkciója az, hogy kellemesebb lakókörnyezetet, fejlettebb lakókultúrát és vonzóbb faluképet alakít ki.

Gazdasági funkciója, hogy a helybeliek kiegészítő jövedelem forráshoz jutnak, mérsékli a megélhetési gondokat, ami egyben magasabb életszínvonalat teremt. Visszaforgatják a bevételüket és helyben maradnak az értékek. A vidéki népesség megtartó képessége javul, az elvándorlást is megakadályozza.

Ökológiai szerepe a tájjelleg megőrzése, erdők, természetes élőhelyek megóvása.

A falusi turizmusnak a másik funkciója a közösségi- kulturális értékek megtartása, a vidéki közösségekben megtestesülő kincsek megőrzése és a tárgyi, történelmi emlékek ápolásában van.

Az általam bemutatott térség gazdag tárháza a hagyományoknak és érintetlen természeti szépségeknek. A helyi hagyományokon keresztül a látogatók megismerhetik az adott település élő kultúráját. Itt még élnek azok az emberek, akik hétvége a boros pincéknél találkoznak, anekdotákat mesélnek a régi időről, ízes vidéki humorral tudják szórakoztatni az ide betérőket. Számtalan nóta elhangzik egy-egy bortúra keretében, ezzel is mutatva az itt élők szellemi hagyományát. Mindezt olyan természeti környezetben, aminek a látványa is elkápráztat. Mindemellé olyan vendégszeretet társul, hogy az idelátogatók nem csak visszatérő vendégekké válnak, hanem azt választják nyaralóként vagy lakhelyül.

Ennek ellenére a kereslet nem hozza az eredményt. Sokat kell még tenni annak érdekében, hogy ezeknek a falvaknak a hagyományait megismerjék.

A marketing eszközök segítségével a leghatékonyabb módszereket kell alkalmazni. Véleményem szerint a közösségi oldalaknak van a legnagyobb látogatottsága. Nincs már különbség falu és város között, az információ áramlása a legapróbb településre is ugyanúgy eljut és nem kíván komolyabb anyagi befektetést.

Ki kell hát használni a lehetőségeket a kereslet növeléséhez.

A kisebb lakókörnyezetek erőforrásaik kiaknázásával, célirányos fejlesztésével a régiók összefogásával van jövője a falusi turizmusnak. A fenntartható kiegyensúlyozott fejlesztéssel, elhivatott döntésekkel szélesíteni lehet a vidék kínálatát, ami hozzájárulhat a nemzetgazdasági célkitűzések megvalósításokhoz.

Irodalomjegyzék

Könyvfejezet

CSIZMADIA L. (2012). Falusi és agroturizmus komplexitása. In Hanusz Á. (szerk.) *A turizmus területi dimenziói*, Nyíregyházi Főiskola Természettudományi és Informatikai Kar, Turizmus és Földrajztudományi Intézete, Nyíregyháza, pp. 39-50.

FEHÉR I. és KÓRÓDI M. (2008). A turizmus jellemzői és a vidéki területekre vonatkozó sajátosságai. In Kőhidi I. (kiadó) *A vidéki turizmus fejlesztése*, Szaktudás Kiadó Ház Zrt., Budapest, pp. 50-52.

KÖNYVES E., SZABÓ B. és TIKÁSZ I. E. (2009). A falusi turizmus helyzete, In Szabó B. (szerk.) *A falusi turizmus helyzete és gazdasági kérdései*, MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, pp. 28-30.

MAJOROS P. (2011). Kutatási és elemzési módszerek, technikák. In Jánosa Á. (szerk.) *Tanácsok, tippek, trükkök nem csak szakdolgozatóknak, avagy a kutatómódszertan alapjai*, Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zártkörűen Működő Részvénytársaság a Sanoma company, Budapest, pp. 132-144.

MÁRTONNÉ E. K. (2008). Cserépfalu földrajza. In Kósik I. (kiadó) *Cserépfalu hét és fél évszázada*, A kötet Cserépfalu község önkormányzata kezdeményezésére és költségén jelent meg a község első okleveles említésének 750. évfordulója alkalmából. Cserépfalu, pp. 34-55.

MIZSER L. (2008). Cserépfalu története. In Kósik I. (kiadó) *Cserépfalu hét és fél évszázada*, A kötet Cserépfalu község önkormányzat kezdeményezésére és költségén jelent meg a község első okleveles említésének 750. évfordulója alkalmából. Cserépfalu, pp. 11-13.

SZABÓ G. (2012). A hazai falusi turizmus helyzete és jövőképe. In Hanusz Á. (szerk.) *A turizmus területi dimenziói*, Nyíregyházi Főiskola Természettudományi és Informatikai Kar, Turizmus és Földrajztudományi Intézete, Nyíregyháza, pp. 177-181.

Újságcikk

MÉREG L. ZS. (2015). Az Ingyencklub 8 éve és tervei, *Cserépiek Újsága*, Március 15, p.15.

SZ.N. (2015).Cserépi Pálinkamustra – helyi termelők eredményei, *Cserépiek Újsága*, Június 15, p.14.

Weboldalak

http://www.ksh.hu/apps/shop.kiadvany?p_kiadvany_id=81072&p_temakor_kod=KS_H&p_session_id=338217170226837&p_lang=HU (olvasva: 2015. október 10.)

<http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp> (olvasva: 2015. október 10.)

<http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp> (olvasva: 2015. október 10.)
http://itthon.hu/documents/28123/7654442/%C3%B6r%C3%B6ks%C3%A9g_turizmus_.pdf/eefc0e2b-18bd-4539-9333-f44668f69bc5 (olvasva: 2015. október 10.)
<http://bogacs.hu/index.php/hu/a-mi-bogacsunk/termeszeti-kornyezetunk> (olvasva: 2015. október 4.)
<http://bogacs.hu/index.php/hu/turizmus-szabadido/latnivalok/horgaszto> (olvasva: 2015. október 4.)
<http://www.bogacsitermalfurdo.hu/a-furdo/furdotortenelem> (olvasva: 2015. szeptember 20.)
<http://www.bogacsitermalfurdo.hu/masszazsvilag> (olvasva: 2015. szeptember 20.)
<http://www.borrend.hu/borvidek-1> (olvasva: 2015. szeptember 20.)
<http://nometgalljcsak.hu/nevezes/feltetelek> (olvasva: 2015. szeptember 27.)
<http://nepiesvendeghaz.uw.hu> (olvasva: 2015. szeptember 27.)
<http://cserepfalu.hu/latnivalok-2/> (olvasva: 2015. szeptember 27.)
<http://www.boldizsarlovastanya.hu/index2.php> (olvasva: 2015. szeptember 27.)
<http://boldizsarvendeghaz.5mp.eu/web.php?a=boldizsarvendeghaz> (olvasva: 2015. szeptember 27.)
<http://bukkalja.com/latnivalok/cserepfalu/cserepfalui-latogatopark> (olvasva: 2015. szeptember 27.)
http://travelminit.hu/hu/szallas/gerendas-vendeghaz-es-kereparkolcsonzo-cserepfalu?tm_source=google&tm_medium=cpc&tm_term=gerendas-vendeghaz-es-kereparkolcsonzo&tm_campaign=Adwords-A-H-H&gclid=CjwKEAajwzJexBRCa_pGo8IK0ilASJABfGldb4LHUfMS32aNfknx-VMEDn_KjwEuu40Oa0bMDd9mlTRoCtz3w_wcB (olvasva: 2015. október 20.)
<http://cserepfalu.hupont.hu> (olvasva: 2015. október 20.)
<http://dvtkpark.hu/libegopark/> (olvasva: 2015. október 2.)

On-line publikáció

MUHI, B. (2010). *A falusi turizmus szerepe az Európai Unió és Szerbia vidékfejlesztési politikájában* [on-line]. Vajdasági Magyar Tudományos Társaság.
http://www.vmtt.org.rs/mtn2010/338_359_Muhi_A.pdf (olvasva: 2015. október 21.).

Személyes kommunikáció

HUSZÁR Z. *Személyes beszélgetés*, 2015. június 20.
 MOLNÁR M. *Személyes beszélgetés*, 2015. szeptember 20.
 ISZLAINÉ Ó. E. *Személyes beszélgetés*, 2015. szeptember 20.
 FRIDEL K. *Személyes beszélgetés*, 2015. szeptember 20.
 CSENDES P. *Személyes beszélgetés*, 2015. október 2.
 CSENDES NÉ F. E. *Személyes beszélgetés*, 2015. október 20.

Videófelvétel

Faluséta Cserépfalun (2011). [videófelvétel], szerkesztő Parai Roland, Cserépfalu
 Hazai turizmus-Cserépfalu (2013). [TV adás], ATV rendezésében, főgyártásvezető Nagy Márta, Cserépfalu

Mellékletek

Mélyinterjúk

Mélyinterjú Horváth Balázssal, a FATOSZ irodavezetőjével

1. Észak-Magyarország jelenlegi helyzete a falusi turizmusban?

Országos szinten Észak-Magyarországon a legerősebb a falusi turizmus. A régióban nincs sok szálloda, ezért igény van a falusi szálláshelyekre.

Jól megközelíthető a régió, hiszen az M3-as autópályán keresztül könnyen elérhető. Az ár-értékarányok is kedvezőek, valamint az attrakciók közelsége is nagy vonzerővel bír. Nem csak nyáron, hanem télen is lehetőség van az idő hasznos eltöltésére, gondolva itt a borturizmusra és a fürdőturizmusra, ami egyaránt húzó erő ennek a térségnek.

2. Fejlesztési lehetőségek az elmúlt években?

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a pályázatoknak köszönhetően rengeteg klasszikus régi ház újjult meg és épült. A szállásadók $\frac{1}{4}$ -e régi szállásadó, $\frac{3}{4}$ -e most kapcsolódott be a szállásadásba.

3. Kik a célközönségei a régiónak?

A magyar lakosság többnapos turisztikai célú belföldi utazásainak legnagyobb része a saját régióba irányult. Ez köszönhető a SZÉP kártyának is, hiszen a falusi szállásadók $\frac{2}{3}$ -a elfogadóhelyként működik. Manapság már a vendégek 70-80%-a SZÉP kártyát használja. A hazai vendégek a hosszú hétvégéket és az ünnepnapokat preferálják.

A belföldiek mellett szép számmal érkeznek a határon túlról is. Észak-Magyarországra legtöbbször a szomszédos országokból, többek között Lengyelországból, Szlovákiából érkeznek. A külföldi vendégek tartózkodási ideje hosszabb a távolság miatt.

4. Javaslatok a falusi turizmus fellendítésére?

Marketing területen még jobban be kellene vonni a szállásadókat a különböző kiállításokon, expókon való megjelenésben.

A honpalokat folyamatosan frissíteni és bővíteni kell, annak érdekében, hogy az információk hitelesen jussanak el a célközönséghez.

Csomagajánlatokat kell kialakítani, amiben a szállás mellett programokat kínálnak a falusi gazdák.

Ha a helyi termékeket a vendégek meg tudnák fizetni, akkor nagyobb térhódítást kapna a falusi vendégasztal is.

Mélyinterjú Csendes Péterrel, Cserépfalu polgármesterével

1. Milyen turisztikai elképzelései vannak a jövőre nézve?

Rendkívül fontos a kerékpárút megépítése, ami a Tiszától Mezőkövesdig már kész van. Ennek a folytatása a mezőkövesdi Zsóry fürdőtől, Bogácson át, Cserépfalut érintve egészen Bükkzsércig húzódna. Ezt a projektet 2014-2020-as pályázati periódusban szeretnék megvalósítani. Ezen kívül a Hór-völgyi Látogatópark konferenciatermék életét szeretnék felpezsdíteni. Többek között meetingeket tarthatnának és szakmai konferenciákat rendezhetnének például a borászoknak, természetvédőnek, de kézműves foglalkozásoknak is helyszíne lehet.

Az idén átadott tájház további fejlesztése is a tervek között szerepel, ahol a kemencének kihazsnáltságát szeretnék fokozni.

2015-től meghatározott napokon biopiac vette kezdetét, ezzel is támogatva a helyiek és idelátogatók áruválasztékának bővítését.

A most induló pályázatok lehetőségei fogják meghatározni a fejlesztési irányokat, amiben aktívan részt kívánnak venni.

2. Marketing tevékenységek a turizmus fellendítése érdekében?

Feladatul tűzte ki az imázsfilm létrehozását, amiben a falu vonzerejének bemutatása, megismertetése a cél. Napirenden szerepel a cserépfalui honlap, és a Bükkaljai Látogatóközpont honlapjának a frissítése, aktualizálása és bővítése. A közösségi oldalak egyre nagyobb térhódítást kapnak, ezért a már kialakított Gazdaház, Malvinka néni emlékmúzeuma, Subalyuk Múzeum oldalainak az állandó karbantartása alapvető. A bogácsi TV-ben szerepeltetni szeretnék Cserépfalu programjait, ami kölcsönösen segítené a két falu további marketing tevékenységét.

3. Hagyományok jelenléte a falusi turizmusban?

Már 3-4 éve a Szent Mihály napi szüreti mulatságra 250-300.000 Ft-os pályázati összeget kaptak az „Itthon vagy Magyarország Szent Mihály nap” alkalmából, ami a tradicionális szüreti mulatságokat eleveníti meg. Az átadott Gazdaház is az ősök tevékenységét hivatott megőrizni. Szellemi hagyatékok sem vesznek el, a hagyományörző Csurdóka táncegyüttes, Ínyencklub eleveníti meg a régi időket és ízeket. Történelmi múltjukra büszkék, hiszen itt található Magyarország egyetlen neandervölgyi őslelete, amit méltó helyen, az új látogatóközpontban helyeztek el.

Mélyinterjú a Boldizsár Lovastanya egyik tulajdonosával, Fridel Károllyal

1. Hogyan vesz részt a falu népszerűsítésében?

A hagyományos húsvéti ünnepeket itt rendezik meg, ahol az érdeklődők tojást festhetnek, lovagolhatnak, sétakocsikázhatnak, megsimogathatják a szürke szarvasmarhát, a nyulakat és helyben készült finom lekvárrokat kóstolhatnak, vásárolhatnak az ide ellátogató vendégek. Minden évben a falunapi rendezvény keretében helyet kap a lovasturizmus. Itt országos díjugrató- és póni ügyességi versenyeket tartanak.

Ezen kívül 5-6 hónapon keresztül várják a lovagolni vágyókat, akiknek 7 napos lovastábort szerveznek, programokkal egybekötve. Megtapasztalhatják a lótartás rejtelmeit, bebarangolhatják a Bükki Nemzeti Parkot, valamint a bogácsi fürdőben is megmártózhatnak a táborozók.

2. Milyen marketing tevékenységet végeznek?

Szerencsére már 10 évig nem kellett hirdetni, hiszen visszajáró vendégeik vannak, akiknek az ismerősei is egyre többen ellátogatnak ide. Az utolsó 3 évben a magasabb költségek miatt hirdetünk.

Természetesen a lovastanya rendelkezik saját honlappal, prospektussal és van kihelyezett tábla Bogácson.

3. Milyen perspektívái vannak a jövőre nézve?

A lovastanyán szálláslehetőség megépítése fontos lenne, hiszen megkönnyebbné a táborozók mindennapjait, ezen kívül egy 170 m²-es rönkfából kialakított főzőszínt,

hagyományos kis sparhelttel ellátva. Az idény meghosszabítása érdekében fedeles körkarámot szeretnének kialakítani.

Mélyinterjú Csendesné Farkas Edittel, Bogács polgármesterével

1. Milyen turisztikai elképzelései vannak a jövőre nézve?

A Bogácsi Thermálfürdő bejáratát, öltözőjének megújítását és fedett fürdő rész kiépítését tervezik 2017-2018-ig bezárólag. Jelenleg a faházak felújítása folyik.

A pincesoron pihenőhelyek létesítése van tervbe véve, ezzel komfortosabbá téve a borozó környékét. Ide sorolható a parkolóhelyek kiépítése is a rendezvény park közelében, ami lehetővé tenné a pincesorok gyalogos megközelítését.

A falusi turizmus húzóereje lehet a hagyományos gasztronómiai rendezvények, aminek az infrastruktúráját 2020-ig fejleszteni szeretnének. Többek között ide tartozna a lekvárfőzés, a hagyományos kalácskészítés és sütés, táncházak és kézműves foglalkozások elterjesztése. Nem a tömegturizmus a cél, hanem a igényes, minőségi rendezvények megtartása.

2. Hogyan hatnak a rendezvények a keresletre?

Ezt pontosan mérni nem tudják, de azt látják, hogy a falu minden hétvégén megtelik vendégekkel. Ennek a kiaknázására hoznák létre a helyi TDM szervezetet, ami folyamatban van, az önkormányzat önerő támogatásával hozza létre.

3. Hogyan ösztönzi a helyi falusi szálláshelyadókat?

A híres vallási Mária út Bogácson halad át, ami a falusi turizmus vendégéjszakáinak számát emelheti.

Aki a 100 vendégéjszakát eléri és befizette az idegenforgalmi adót, az 100%-ban visszakapja, amelynek feltétele, hogy a fejlesztési célra használja fel az összeget. Ezzel a pályázati lehetőséggel sokan élnek a faluban, közel 2,5 millió Ft-ot fordíthattak megújításra a múlt évben ebből a forrásból.

Képek Bogácsról és Cserépfaluról

Térkép Bogácsról és Cserépfaluról

Tájkép Cserépfaluról

Tájház Bogácson

Borospince Bogácson

Gazdaház belseje Cserépfaluban - Saját készítés

Cserépfalvai borospince - Saját készítés

